

KALEJDOSZKÓP
KALEIDOSCOPE

*„Nincs más haza, csak az anyanyelv...”
Márai Sándor*

Kákonyi Csilla festménye

Established 1958?

416-596-0297
toms-place.com

190 Baldwin St.
Kensington Market
Just west of Spadina

M-W 10-6
Th-F 10-7
Sat 9-6
Sun 12-5

Tom's Place

Tom's Place and the Mihalik family have strong Hungarian roots but at the same time are very proud Canadians. Pictured above is Tom Mihalik, with his son Tom Jr., both ready to serve you at Tom's Place. Established in 1958, Tom's Place now offers the biggest selection of suits in North America, all at great prices.

Please visit Tom's Place, one of Toronto's leading retailers for designer men's and women's business apparel.
Conveniently located in Kensington Market.

*Designer
Men's & Women's
Clothing for
Over 50 Years*

facebook.com/TomsPlaceTO

MAGYAR NAPLÓ

**Az egyetlen szépirodalmi folyóirat
a DIGITALSTAND-on!**

A Magyar Napló elektronikus formája már a www.digitalstand.hu webáruházban is elérhető!
A digitális folyóirat tartalma teljes egészében megegyezik a hagyományos lapszámokéval.

Digitális lapszám vásárlása: 390 Ft

Digitális előfizetés

12 hónapra: 3960 Ft (12 lapszám, egy lapszám ára: 330 Ft)

6 hónapra: 1980 Ft (6 lapszám, egy lapszám ára: 330 Ft)

3 hónapra: 990 Ft (3 lapszám, egy lapszám ára: 330 Ft)

(Az árak az Áfá-t tartalmazzák.)

Fedezze fel a digitális újságolvasás előnyeit! Ha a Digitalstandot választja, a Magyar Napló mindig Önnél lesz, ráadásul kedvezőbb áron, mint korábban bármikor!

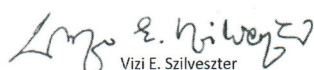
Kedves Telchné Dancs Rózsa asszony!

Köszönöm, hogy részt vett a Magyarország Barátai Közösségnek a Diaszpóra Tanács ülésének apropójából rendezett találkozásán... A találkozó nagyon hasznosnak bizonyult, hiszen felmerültek régi és új ötletek egyaránt. Ismét szóba került a Magyarország Barátai Közösség igénye és kapacitása Magyarországnak a nemzetközi sajtóban megjelenő képének alakításában. A Magyarország Barátai Alapítvány egyrészt konferenciát tervez a hazánkról külföldi médiumoknak tudósító újságírók számára, hogy jobban megismerjék az országot, lehetőségük legyen tapasztalatcserére. Ugyanakkor bátorítjuk a Magyarország Barátai Közösségen belül létrehozandó sajtóbizottságot is, amelynek egy lehetséges tevékenységére tegnap javaslat is érkezett: a Magyarországról a külföldi sajtóban megjelenő hírek összegyűjtését a Közösség néhány tagja már évek óta végzi, ezt együttműködve, közösen végezve juthatnánk eredményre.

Szintén felmerült, hogy a határon túli magyar médiumok segíthetnék egymást témák cseréjével, tapasztalataik megosztásával. Ezen tevékenységet is bátorítjuk, s a májusi konferencián, valamint az Alapítvány belső honlapján is lehetőséget fogunk biztosítani, hogy minél eredményesebb munkát tudjunk végezni ezen a téren is.

Örömmel tölt el, hogy egyre több fórumon tudunk közösen gondolkodni Magyarország jó hírének öregbítéséről, a világban élő magyarok sikereinek terjesztéséről...

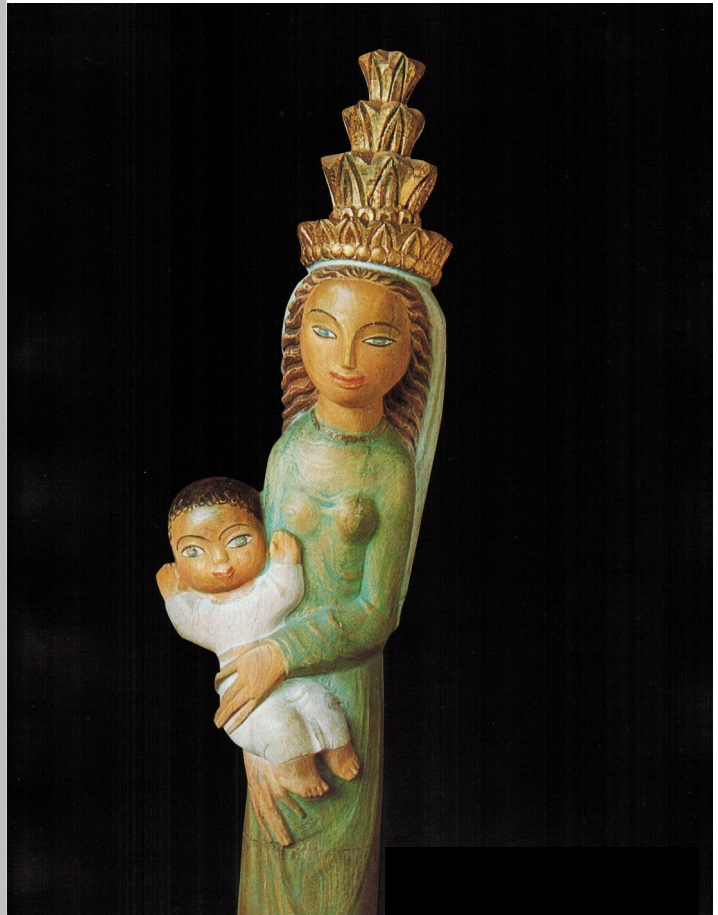
Tisztelettel és üdvözlettel
Budapest, 2016. november
30.

Vizi E. Szilveszter
elnök
Magyarország Barátai Alapítvány

JUHÁSZ GYULA

KARÁCSONY FELÉ

Szép Tündérország támad föl szívemben
Ilyenkor decemberben.
A szeretetnek csillagára nézek,
Megszáll egy titkos, gyönyörű ígélet,
Ilyenkor decemberben.
...Bizalmas szívvel járom a világot,
S amit az élet vágott,
Beheggesztem a sebet a szívemben,
És hiszek újra égi szeretetben,
Ilyenkor decemberben....
És valahol csak kétkedő beszédet
Hallok, szomorún nézek,
A kis Jézuska itt van a közelben,
Legyünk hát jobbak, s higgyünk rendületlen,
S ne csak így decemberben.

Szeervátiusz Tibor: Festett Madonna

ÉGI SZŰZ VIRÁG

(CSÁNGÓ DAL)

Égi szűz virág; áldjon a világ
Téged, óh, Szűz Mária,
Mert te mihozzánk, mint édesanyánk,
Jó vagy, jó vagy Mária.

Óh, légy oltalom, mert bűn súlya nyom
Minket, óh, Szűz Mária,
Égből kiesni, bűnben elveszni
Ne hagyj, ne hagyj Mária.

ÁLDOTT, BÉKÉS KARÁCSONYT ÉS KEGYELMEKBEN GAZ-
DAG ÚJ ESZTENDÓT KÍVÁNUNK MINDEN KEDVES
HONFITÁRSUNKNAK!

A KALEJDOSZKÓP SZERKESZTŐSÉGE

MERRY CHRISTMAS AND A HAPPY NEW YEAR!

NAGY GÁSPÁR

ORATORIKUS EMLÉKEZÉS 1956 VÉRTANÚ HŐSEIRE

1. (Requiem)

A lángok lobbanó szívéhez értem,
mikor a nagyszerű halált megidéztem,
mikor a könnyek az Égből estek,
mikor legjobbaink értünk elestek.

Helyettem, helyetted is
itt, Budapesten,
fiatal vérük folyt már az első esten,
egy örökre szent-évszámú Kedden,
aztán sokáig...!

Sortüzek gyalázta Magyarországot!
Csak halott hőseid szemében
villant a szabadság!

Október-vég... és nem akárhol!
Most is március idusa lángolt
egy letiport nemzet szívében...

De nem tilthatták a lángot!
Egyetlen költőnk volt:
Petőfi Sándor!

„Szent suhancok” bátor
tettei sokkolták a Világot!
Ámultak közel és távol...
Mert elszoktak már
az ilyen csodáktól:
hogyan Dávid ismét
legyőzi Góliátot!

2. (Kyrie)

Láttad aztán: mennyi kereszt állt itt!
Valaki mindig egy újabb nevet ráírt...
s alattuk hány győztes, vértanú-Dávid...
kérdte: talán egy Angyal járt itt?

Mert a gyalázott, szétlőtt tereken,
szent halottaink – mint oltárköveken –
a megtörtetett test és a kiomló vér
misztériumát másolták le hányszor...

Akár a pap úrfelmutatáskor!
Ezért a tiltott börtön-parcella, temetőárok

csöndjében is ők tanúskodtak a szabadságról!
Nem a halálról: mert a gyertya értük lángolt.

És a kereszt hirdette: valóban győztek,
hiszen emlékü maradt a legerősebb!
Romolhatatlan arcuk, mint a márvány,
Isten elé tett memorandum: fényes kiáltvány!

3. (Dies irae)

Az ország lett
néma és halott...

Talán halottabb is
mint nem egy ifjú holt...

Ezért a lelküek
dacos és tiszta volt,

akár a novemberi
fehér krizantémok.

Mésszel leöntött testüket
reflektorozta már a Hold,

vallata brutális csönd,
majd a végső borzalom
tüstént munkába állt...
s szorgos hóhér-idő jött!

Ez volt akkor (azóta, most)
a te édes hazád,
és ez a vérrel dúsan öntözött
drága mostohád...!

Ez a minden árva rög
fölött örökdő
maradék hited:
egyetlen anyaföld!

Éltüket menteni
elhagyták akkor annyian...!
Nem segített itt semmi már,
de befogadta őket legalább
az addig szájaló Nyugat!

4. (Libera me)

A gyertya lángja, korma,
s a hirtelen szabadság
fehér áldozati füstje,
akár a holdfény színezüstje
a kivágott zászló-lyuk helyén sietve,

gyűlölt címerét s csillagát feledve
szállt föl az égi csillagokba!

S az idő titokzatos méhéből
egyszer csak kirobbant
a gyermek... az a nem várt,
aki majd mindent
halálpontosan lát:
ő lett az első forradalmár!

És mámorosan skandált
utcákon, tereken át
szavalta a verset...
keze még nem érintett fegyvert,
de már félni sem mert,
hósként tette a dolgát:
vele üzent a szabadság!

Hogy véreből született ő,
aztán hirtelen felnőtt,
mint az a szép őszi álom
mielőtt kilobbant
annyi fiatal élet álma ottan...
testükön nem „fújó paripák”
vágatták át...
tankok gyalázták őket holtan!
De lelkük már a csillagokban,
az Ég oltárán örökre ott van!

5. (Sanctus)

Mert ezerszer is október-november...
ritka ős: csak erre gondol az ember,
mert ezerszer is szent hősként kiált,
kikért eljött még a láng!

S forró szívükben a világ
fölemelhette még egyszer
lehajtott fejét,
míg reszketve arra várt:
hátha megválthatja bűnös önmagát!

Gyújtott hát sebesen örökmécset...
A halál bizony több lett mint az élet!

S ezerszer szentebb a gyávaságnál!
Fényeskedjete a gyertyalángnál!

6. (Agnus Dei)

Minden a vérükből termett,
és a vérük áramával mozdult,
ha volt még börtönajtó...
megcsikordult.

A gyökér, ha lent szunnyadt a mélyben,
fényre fordult.

Nem volt hiábavaló az sem, ami elmúlt:
feledésre ítélt legutolsó szavuk,

életük, álmuk, hősi áldozatuk.

Temetetlen, megtört testük fölött
a jövő lélekarangja kondult.

7. (Lux aeterna)

A lángok forró szívéhez értem,
nincs, nem is lehet már több
ellobbanó pillanata ennek az útnak.

Élők: mutassátok föl a világnak,
s a hunyorgó égi csillagoknak
a mi hőseinket, szent halottainkat,
akik most már jobban ragyognak
és fényük egyre fényesebb lesz,
ahogy megéri áldozatukat a nemzet,
ha századonként legalább egyszer
fölkel és nem riaszthatja semmi fegyver...

Ekkor nagy lesz és hatalmas,
tántoríthatatlanul forradalmas,
bukásaiban is büszke, méltóságos...

Azt súgja: csak a holtak igazára hallgass,
mert az október végi tiszta lángok
szívébe égették a szabadságot!

(2004–2005)

Fotó: MTI

MAGYAR DIASZPÓRA TANÁCS VI. ÜLÉSE

ZÁRÓNYILATKOZAT

Az elmúlt években közösen dolgoztunk azon, hogy a diaszpóra magyarsága megerősödjön, a világban szétszóródott magyar közösségek tagjai megtapasztalhassák, hogy az egységes magyar nemzet teljes jogú tagjai. Az anyaország és a diaszpóra kapcsolatának alapja a kölcsönös együttműködés, amely a diaszpórában élők aktív, cselekvő részvételét feltételezi. A diaszpóra magyarságának speciális helyzete szükségessé teszi, hogy stratégiai alapokra helyezzük a diaszpóra közösségekről való gondolkodást: áttekintve az eddig elvégzett munkát, közösen határozzuk meg azokat az irányokat, amelyek mentén a jövőben alakítani kívánjuk közös ügyeinket.

A Magyar Diaszpóra Tanács tagjai a következő elvekben és célokban állapodnak meg:

Üdvözlük a *Magyar diaszpórapolitika – Stratégiai irányok* című dokumentum elkészítését. Az anyag a diaszpóra kapcsán a nemzetpolitikai stratégiai dokumentumban megfogalmazott célok teljesülése érdekében megvalósult intézkedéseket foglalja össze. A működő nemzetközi gyakorlatokkal összehasonlítva értékeli a magyar diaszpórapolitika eddigi eredményeit, valamint meghatározza annak fejlesztési irányait. A résztvevők egyetértenek a négy kitörési ponttal: a Magyar Emigrációs és Diaszpóra Központ létrehozásával, az anyaország és a diaszpóra közösségek közötti gazdasági kapcsolatok erősítésével, a diaszpóra diplomácia megerősítésével, és külön kiemelve az oktatásfejlesztés fontosságával. Bízunk abban, hogy a dokumentum segítségével új lendületet vehet a diaszpóráról való gondolkodás, amelynek eredményeképpen további közös kezdeményezések indulhatnak el.

Biztatónak tartják, hogy továbbra is töretlen az érdeklődés az egyszerűsített honosítás és az állampolgárság megállapítása iránt, amelyek segítségével egyre többen válnak közjogilag is részévé az egységes magyar nemzetnek. Kinyilvánítják abbéli szándékukat, hogy a továbbiakban is – a külképviseletekkel való együttműködésben – részt vesznek az eljárás népszerűsítésében.

Örömeiket fejezik ki, hogy 2016-ban is folytatódik a Kőrösi Csoma Sándor Program, amelynek segítségével az elmúlt három évben összesen 34 ország magyar közösségeihez érkeztek ösztöndíjasok. Idén is 100 fiatal segíti munkájával a diaszpórában működő magyar szervezetek közösségépítő tevékenységét. Meggyőzőnek tartják a program eddigi eredményeit és bíznak annak sikeres folytatásában.

„A kormányfő ismét bírálta a politikai korrektséget, amely miatt „korlátozva voltunk”, mert „ha nemzetről mertünk beszélni, akkor azt nacionalistának minősítették”, ha a teremtésről volt szó, akkor „klerikálisak, feudálisak és középkoriak voltunk”, ha pedig a családról, egy férfi és egy nő házasságáról beszéltek, akkor azt „szexistának vagy homofóbnak” bélyegezték.”

(Magyar Idők)

Sikeresnek ítélik a veszélyeztetett emigrációs hagyatékok megmentése érdekében indított Mikes Kelemen Programot, amelynek keretében folyamatosan zajlik a felajánlott könyvtári és levéltári anyagok hazaszállítása, feldolgozása és kijelentése. Üdvözlük, hogy hét kutató közreműködésével tovább folytatódik a gyűjtés a tengerentúli magyar közösségek központjaiban.

Üdvözlük a Julianus Program folytatását, melynek eredményeképpen eddig több száz magyar emlék vált megismerhetővé a Nemzeti Regiszteren. Elkötelezték a tekintetben, hogy adatszolgáltatásukkal, saját gyűjtésükkel a jövőben is segítik a kataszter folyamatos bővítését.

Üdvözlük, hogy elindult a diaszpórában élő magyar gyermekek és fiatalok Kárpát-medencei táboroztatása, amelynek lebonyolítója a Rákóczi Szövetség. A program segítségével a résztvevők élményeket és tapasztalatokat szerezhetnek, kapcsolatokat építhetnek. Bízunk a program sikerében, reménykedünk annak folytatásában.

Támogatják azt, hogy a diaszpórában élő és a határon túli magyar fiatalok jobban megismerjék egymást és Magyarország kulturális kincseit a Diákok Határok Nélkül (Students Without Boundaries program – Magyarságismereti Mozgótábor) és a ReConnect Hungary – Magyar Birthright Program keretében.

Méltányolva az egyházak és cserkészlet szerepét a magyar közösségek identitásának megőrzésében, fontosnak tartják a keresztény, keresztény nevelési programok megerősítését a diaszpórában.

A Magyar Diaszpóra Tanács tagjai kinyilvánítják elkötelezettségüket a fentiekben rögzített elvek érvényre juttatásában, a kijelölt feladatok elvégzésében.

Budapest, 2016. november 30.

A TŰZ CSIHOLÓJA

Csak akkor születtek nagy dolgok,
Ha bátrak voltak, akik mertek
S ha százszor tudtak bátrak lenni,
Százszor bátrak és viharvertek.

Az első emberi bátorság
Áldassék: a Tűz csiholója,
Aki az ismeretlen lángra
Úgy nézett, mint jogos adóra.

Mint egy Isten, hóban vacogva
Fogadta szent munkája bérét:

Még ma is minden bátor ember
Csörgedeztetni az ő vérét.

Ez a világ nem testálódott
Tegnaphoz húzó, rongy pulyáknak:
Legkülömb ember, aki bátor
S csak egy külömb van, aki: bátrabb.

S aki mást akar, mint mi most van,
Kényes bőrét gyáván nem óvja:
Mint ős-ősére ütött Isten:
A fölséges Tűz csiholója.

Arty Eendy

SZÁSZ ISTVÁN TAS

MAGYAR ADVENT

A magyar kultúra leányfalusi fellegvára

dülettel valóban megérkeztünk a Kárpátok őriző karjai közé. Nem sokan vártak, tán még nyelvünket is volt ki értette, elfogadtak, s mi is elfogadtuk őket. Ősi erő vonzotta egybe az érkező törzseket

siker esetén is kárunkra volt. Mi fogytunk, mások szaporodtak. Mi befogadtunk és integráltunk, mások durván homogenizáltak, vagy ravaszul olvasztottak be. S eljött annak az ideje is, hogy megismerjük azt, amire nem vártunk. Az Isten tenyerének hitt haza összezsugorodott, körötte pedig nem békét óhajtó, hanem éhesen vicsorgó szomszédság kezdett gyarapodni.

Azóta megint várunk. Várjuk az igazságtevőt. Lehet, hogy eljön, lehet, hogy nem érdemeljük. De mit tehetünk érte? Csak egyet! Küzdünk az idővel, hogy időt nyerve a teret is megnyerhessük. Vagyis: túlélésünkkel képesek legyünk kitölteni és megtartani a megmaradt életteret. Mert akikkel megosztottuk, jórészt megcsaltak és pusztulásunkra várnak, még annak árán is, hogy összefogásunk nélkül az ma már őket sem kerülheti el. Várunk tehát! Várunk! Cselekvő várakozással! És megpróbáljuk bizonyítani, hogy megérdemeljük a megmaradást.

Mert annyiszor maradtunk meg, talán érdemtelenül, csodamódon. Most az Örökkévaló bizonyítékot vár. Nem vért. Nem fejeknek hullását. Hanem verítéket, fejtörő és tenyeret kergesítő munkát. És egy másik várakozást, egy imádságost, egy töredelmest, egy igazi láb elé borulást. Mert lehet, hogy ezt mulasztottuk el, erről feledkeztünk meg mióta ide érkezvén először leborultunk?

Ez a másik egy olyan várakozás, amely soha meg nem csal, amelyre még várunk, holott már itt van. Nem kíván sem vért, sem verítéket, csupán hitet abban, amit már meg is adott. Az örök élet hitét. A Megváltás hitét. A Krisztusi szeretet nem vak, hanem hatékony gyakorlását. Ember voltunk égbe emelését, egyenként és együtt. Egy egész nemzet akaratából. Az erős hit pedig nemcsak magunkkal békít majd ki, de egymással is, azokkal, akik közülünk nehezebben járnak be ezt az utat, s többet tamaskodnak. Ami pedig a közeli és távoli szomszédokat illeti? A hit erejéből majd jut velük szemben is megvédeni azt, amire földi utunkon annyit várakoztunk. A hazát s az azon élő nemzetet. Mert a jogos önvédelem, a hívők sokaságának megvédelem éppen olyan keresztényi cselekedet, mint az elesettek felemelése.

Az 1962 óta évente szétküldött adventi leveleimet folytatva, ezeknek a jegyében gondolkodtam tovább az idei advent előtt.

meg a kevés ittlevőt. Pusztaszer szép legendája hatásában, eredményében élő valósággá lett.

De még nem készült el a „nagy mű”. Még volt mire várni. Nem térben, s nem időben, hanem önmagunkban kellett egy hatalmas áldozat árán átváltozni, és a hosszú út után megpihelve, annak lába elé borulni, aki idáig vezérelt. Volt, aki hitte s volt, aki nem. Az egymással való megbékélés kellett ahhoz, hogy magunkkal is békét köthessünk. Az áldozat nem volt hiába. Folyt a magyar vér, hullottak a hitetlenkedő kemény testvérfek, de nemzet született és élt ettől fogva e hazán. Az áldozat aztán meghozta a szomszédokkal való béke reményét is, vagy azt az erőt, amely akkor kellett, ha ama szomszéd nem a békét akarta.

Ez a nemzet többé nem hódított, csak védte a sok várakozás és véráldozat árán elnyert szent hazát, sőt eljött az idő, amikor ennél is többet. A civilizáció bölcsőjét jelentő kontinens nyugalmát. A fejlődéshez szükséges békét. Hogy körbehajózhassa a földet és ezt utóbb hódításra és rablásra használja fel. Mi meg csak véreztünk s vártuk a hálát, az elismerést. A szolidaritást. Hiába. Még megismerésünkre sem vették a fáradságot. Így aztán a gyorsan múló időben várakozásaink sorra csődöt mondtak. Csak arra számíthattunk, amit magunk védtünk meg, amiért magunk küzdöttünk meg. Mert ha más közbeavatkozott, az még látszólagos

Alkonyira fordult a világ, s elindult útjára a félhomályba fényt hozó lámpagyújtogató. A remény! A kereszténység áhitattal vesz részt az adventi várakozás gondolatébresztő közös örömeiben. Mi is. Csak talán valahogy másként, az eltérő nemzeti sors mián.

Mi várakozó nemzet voltunk, s vagyunk! Hol térben, hol meg időben menekülve várakoztunk a békére. Arra, hogy magunkkal, egymással s a szomszéddal békében élve neveljük a jövő számára, sokasodó fiainkat. Míg a végtelen sztyepéken vándorolva nemzedékről nemzedékre váltogattuk vezérlő Mózeseinket, már nem tudhatjuk, hogy ki volt az, aki ismerte, hogyan és honnan tudta: hol van számunkra a Kánaán. Térbeli vándorutunkat a Seregek Ura hol idegen kard meg íj által, hol a magyar ló és a magyar kocsi segítségével terelgette nyugatnak. Sűrűn szedtük fel a sátorfánkat, hogy újra lecövekeljünk jurtáinkkal, egy hazával arrébb, vagyis errébb. Voltunk birodalmak peremvidéke és védelmezője, máskor csatlakozó peremnépek lettek védelmezőink.

Mi meg csak mentünk-mentünk és vártuk-vártuk, reméltük, hogy egyszer megérkezzünk. Hunor és Magor népe aztán már Árpád népe lett, a csodaszarvas is elvégezte, amire rendeltetett. A Magyarok Istene pedig elérkezettnek látta, hát elérkezett az idő. S egy végső nagy len-

ADVENTI LEVÉL

Drága Barátaim!

Évek óta vannak, kik szelíden figyelmeztetnek arra, hogy adventi leveleimben nem vagyok elég optimista. Ezért térek vissza újfent e kérdés megválaszolására: ha pesszimista lennék, nem írnék leveleket. A világot, a kontinenst, a magyarságot fenyegető veszedelem oly – sokak számára lefegyverzőnek tűnhető – méretet öltött, hogy akár a toll letevésére ösztönözhetne.

A tény, hogy újra meg újra írok, önmagában optimizmust jelent. Mert van miért írni! A látszat csupán azért borulást sugalló, mert a kétféle várakozás közül a földre koncentrálunk. Az igazi és örök égi advent, az, amelynek ígérte tulajdonképpen nem képezi várakozás tárgyát, hiszen több mint kétezer éve beteljesült. Ez a várakozásunk minden bizonnyal csakis optimista lehet, sőt annál sokkal több. Ugyanis a hit bizonyosságával segít a másik, a borulást ösztönző földi várakozás megpróbáltatásainak elviselésére és az ellenük való védekezésre.

Lássuk hát, mi is okozza és fokozza földi utunk borulását napjainkban?

A minket körülvevő világ gonoszságában valóban dantei mélységeket meghaladó szinten szervezi az emberiség jövőjét. A pénz által szerzett politikai hatalom a legkülönbözőbb civilizációkat kerítette karmai közé. Már nem összeesküvés elmélet a nemzetek feletti világkormányzás örült elképzelése. Teljesen nyilvánvaló, hogy a teremtés, vagyis – ami ezzel egyet jelent – a természet és az evolúció törvényeit semmibe vevő terveket próbál megvalósítani. Ennek körvonalai egyre láthatóbbak, sőt nagy önbi-zalmú előőrsei már nem egyszer nyíltan deklarálnak célokat. Vagyis fokozatosan meghaladjuk a találgatások idejét, és mint a lehúzó képet kapargató gyermek előtt, előttünk is kibontakozik a valóság.

Míg a természetet legyőzni akaró – egykor annyit hallott és dicsőített – kommunista terveken nevetgélünk, vagy szemináriumokon szajkóztuk mondataikat, nem sejtettük, hogy a rendszer bukása után – éppen a várva-várt buktatók jóvoltából – attól képtelenségben semmivel sem különböző újabb kori tervek pusztítják majd világunkat. Ezen

közben a nyilvánvaló és nem csupán fel-tételezett következmények a fölgolyó örült kihasználása vagy a népvándorlás, egyként hidegen hagyják azokat, akik ezeknek a helyrehozhatatlan hibáknak az elkövetői. Sőt! Fel is használják terveikhez.

Ami még félelmetesebb, az a leírt valóságot megélni kénytelen embertömeg közönye, sőt gyakran együttműködése saját rabságba taszítóival. Egy nagy Stockholm szindróma tanúi lehetünk. Ez körvonalazódik nem kevés honfitársunk magatartásában is. Mintha az Albrecht Dezső által nyolcvan évvel ezelőtt emlegetett nemzeti elsatnyulásnak lennénk tanúi. Ő mondta, hogy: *„Ez a nemzeti elsatnyulás okozta azt is, hogy válságos órákban tehetségnélküli kalandorok ülhettek a nemzet nyakára, anélkül, hogy valamirevaló ellenállással találkozhatnánk. Nem lehet évtizedeken keresztül az erős akarást elfojtani és aztán egyszerre azt kívánni, hogy egy adott pillanatban meglegyen.”* A saját sorsunkhoz ezért viszonyulhattunk az ismert módon 2004. december 5-én, és 2016. október 2-án. Mert a veszély nagyságához mérten kevésnek érezhetjük a NEM-ek többségét. Bár ugyanakkor biztató és példaértékű a 98 százalékos egység. Európa pusztulást hozó vezetőinek ezt kellene észrevennie. Hogy kifele mit mondanak, az másodlagos, ha belül érzik az üzenet erejét.

S folytassuk akkor ismét Albrecht szavaival: *„Szükséges végre már látnunk, hogy mi az, amit lehet, és amit nem lehet. Lehet megmaradni magyarnak, de nem lehet megmaradni régi szellemmel, ha az idő megváltozott. Lehet kisszerű viszonyok között is nagyot alkotni, de nem lehet közösségi szellem és áldozatos élet nélkül. Lehet kis népnek lenni, de nem lehet mégis nagy nemzetnek, ha lélekkel nem pótoljuk ki azt, ami a számból hiányzik. Lehet nyomorúságosan is élni, de nem lehet anélkül, hogy nem tudnánk, miért tesszük.”* Mert tenni, tenni kell! Már akkor tudja, hogy *„nem a lehet, vagy nem lehet”*, hanem a *„hogyan lehet”* kérdésére adott válasz vezethet megoldáshoz az azt követő azonnali cselekvés által.

Ma még erőteljesebb történések figyelmeztetnek az óriási veszélyre. Nincs már idő a habozásra.

Adventi levél ez és nem politikai röpirat, mondhatjátok. De elkerülhetetlen megemlíteni azt is, hogy nem csupán természeti környezetünk van veszedelemben, s nemcsak civilizált életünk meg biztonságunk, de lelki-szellemi-belső életünket is fenyegeti az, ami elkövetkezhet. S itt elsősorban a keresztény gyökerekre gondolok, azokra, amelyek meghatározzák egész létünket. Még azokét is, akik nem birtokosai a hit csodájának.

Ha elveszik tőlünk a megváltás és az örök élet adományát, mindent elvettek, mert egész kultúránk, civilizációnk, hagyományvilágunk, szocializációnk, igényeink és reményeink magukon hordozzák látható, vagy láthatatlan módon a kereszténység bélyegeit. Még az igazi liberalizmus is, bár tagadja, elsősorban ezzel rokon.

Mi vár tehát reánk? A közelmúlt történései után mi a feladat? A „csakazértis” tennivaló! Mert létezik ilyen. Mert a magyarság, bármennyire korszerűtlennek tűnik ez a megállapítás, – küldetéses nemzet. Ennek megértése számos megválaszolatlan kérdésünket képes tisztázni.

Néhány jelesünket idézem a kolozsvári Hitel folyóirat szülőházamban szerkesztett számaiból, még a múlt század harmincas éveiből, és ezzel próbálom nyomatékokat adni a minden áron való küzdelem szükségességének. Ők már akkor is látták milyen jövő vár ránk, és megpróbáltak felkészíteni teendőink sokaságára.

Németh Lászlóval indítanék. Mi volt az ő – ahogy mondták – komor alternatívája: *„... meghalni vagy kovász-népnek lenni.”* Amikor ezt mondta, Európa megmentésére gondolt. Annak a kontinensnek a megmentésére, mely már akkor, és általa tetten érve, elkezdte saját keresztény gyökereinek felszámolását.

Nagy kockázatot vállalt e kijelentéssel. Igaza volt Féja Géának a következőkben: *„A kinyilatkoztató útja rögzös, pályája szenvedés, jutalma kő és szitok, mert a szellemi és lelki elkorcsosultakat figyelmezteti az ember eredeti társadalmi, vagy kozmikus, olykor metafizikai helyzetére, rendeltetésére. Nem tehet mást, benne ég a jegy, nyílt és rettenetes arcával reá tekint a végzet.”*

tetten érve, elkezdte saját keresztény gyökereinek felszámolását.

Nagy kockázatot vállalt e kijelentéssel. Igaza volt Féja Géznak a következőkben: „*A kinyilatkoztató útja rögzös, pályája szenvedés, jutalma kő és szitok, mert a szellemi és lelki elkorcsosultakat figyelmezteti az ember eredeti társadalmi, vagy kozmikus, olykor metafizikai helyzetére, rendeltetésére. Nem tehet mást, benne ég a jegy, nyílt és rettenetes arcával reá tekint a végzet.*”

Ma is ez az, ami nem tetszik a kiszolgálóknak, azoknak, akik vakon haladnak a komprádorság tévútján. Féja ezt így mondta: „*Nem tetszett mindazoknak, akiknek az élet: haladék egyéni ügyeik dús beváltására.*”

Innen ered a máig folyó vita, a legelőször Albrecht Dezső, majd Tamási Áron által kijelentett: „*Merjünk nagyok lenni*”, azóta nagy vitákká duzzadt kérdéséről. Mert ma is sokan vannak, akik megtévesztő módon parafrázálják ezt így: „*merjünk kicsik lenni*”, s ez olyan szép szerényen szólító szólam, amely valóban sokakat megtéveszthet. Csakhogy nem ez a mi hivatásunk.

Makkai Sándort kell most idéznem: „*A kicsi a gyöngye, a szétszagotott csak akkor remélhet, ha a legnagyobbat, a leghősiesebbet, az egyedül egyesítőt, a nagyra tevőt van bátorsága vállalni.*” Majd ezt is mondja: „*Az Európában halálraítélt magyar nemzet csakis akkor fellebbezheti meg és nyerheti meg pörét a jövődő ítélőszéke előtt, ha ő maga hű marad azokhoz az evangéliumi igazságokhoz, melyekhez Európa hűtlen lett és ő maga képviseli azokat mind a saját belső életének vezetésében, mind mindazokkal szemben kifelé, akik létjogát kétségbe vonták, támadják és megsemmisítéssel fenyegetik.*”

Ez a nyolcvan éves látnoki írás soha nem volt olyan aktuális, mint napjainkban. Ezt egészíti ki szervesen Juhász István, szintén korabeli, két mondata: „*Európának ezen a részén történeti és faji tényezőktől meghatározott népünkben fel kell ébrednie a hivatás gondolatának. Az a forradalmi újság, hogy nem nagy népek, hatalmas kultúrák által ideoda dobált kis nép, lekötözött rabszolga*

Szász István Tas otthonában

vagyunk, kinek sorsa a véletlentől függ, hanem van életünknek célja, reánk van bízva sajátos, senki más által el nem végezhető feladatként egy nagy ügy szolgálata.” Itt az a pont, ahol a hitünk szerint beteljesült transzcendens várakozás, az adventi bizalommal és hittel teli várakozás, utat mutat a földi küzdelmek reménytelenséget sugalló, lefegyverző, tétlenségre ösztönző, minden-mindegy pillanatiban.

Újfent Juhász Istvánra hivatkozva: „*Csak egyetlen út van, mely mint utolsó felelet jön a mi végleges reménytelenségünk, mindenről való lemondásunk után: az Isten evangéliumi kijelentésében adott személyes parancs és életigéret. Ezért van ma létjogosultsága és sorsdöntő szerepe a magyar életben minden »akció«-nak és minden »mozgalom«-nak, mivel mindegyik a maga módján, a maga egyházi közösségében erre az emberi bukás-sorozatán kívül eső transzcendentális gyökérre mutat, erre a végső alapra visz vissza minden kérdést, hogy megújulásunk így ne félmegoldás legyen, újabb bukás csirája, hanem a legmélyebb szálból kihajtó, hivatástudatában is új élet.*”

A Megváltó születésének ünnepére várva, a gondolatokban leggazdagabb hetek idején ne feledjük tehát a hivatástudatot, ne feledjük az egészséges veszélyérzetet, a keresztény gyökerek védelmének kötelességét, megmaradásunk zálogát. Mindezek egy helyen összegződnek és egymást erősítve támasztanak minket földi utunkon, ez pedig a nem-

zettudat! Ha pedig gyengének érezzük magunkat, ha ránk telepszik oly sokszor tanácsként is felbukkanó kicsinyességünk, akkor ott kell állania a küldetésstudat szerény, de mégis önbizalmat adó felismerésének, annak a tudatnak, amely tényleges gyengeségünkben egyedül képes felemelni *Megbízónkhoz*. Mert ezen az úton járva még a legnagyobb mélységekből is ki tudunk jutni a mába vezető útra. Ha ezt tesszük, akkor a majdani ma felé, tehát a jövőbe vezető út felismerhető lesz számunkra.

„*Ne féljete*”, szölt egy jól ismert figyelmeztetés a XX. században. A spirituális feladatok terén nincsenek kicsik és nagyok, mondhatjuk a legfontosabb és időfeletti felismerés pillanatában. Ebben kell egynek lennünk, ahogy Ravasz László mondta: a magyar corpus spirituáléban. Ne legyünk pesszimisták, de elbizakodottak sem, s főleg nem közönyösek. A jövőnk csak egy módon képzelhető el: egy keresztény hagyományokon továbbépülő kontinens, nemzetállami keretek közt élő, magyar nemzettudattal bíró közösség keretei között.

Nem mások ellen, nemcsak magunkért, hanem másokkal, sőt ha kell másokért. A megváltottak nyugalmával, az örökélet hitével, hivatásunk tudatával, s azokat is szeretve, akik közülünk ezt még nem értették és nem élték meg.

2016. adventjére várva.

HURON CAROL

Jean de Brebeuf, 1643

English version by Jesse Edgar Middleton, 1926.

Twas in the moon of winter-time
When all the birds had fled,
That mighty Gitchi Manitou
Sent angel choirs instead;
Before their light the stars grew dim,
And wandering hunters heard the hymn:

*„Jesus your King is born,
Jesus is born,
In excelsis gloria.”*

Within a lodge of broken bark
The tender Babe was found,
A ragged robe of rabbit skin
Enwrapp'd His beauty round;
But as the hunter braves drew nigh,
The angel song rang loud and high...

*„Jesus your King is born,
Jesus is born,
In excelsis gloria.”*

The earliest moon of wintertime
Is not so round and fair
As was the ring of glory
On the helpless infant there.
The chiefs from far before him knelt
With gifts of fox and beaver pelt.

*„Jesus your King is born,
Jesus is born,
In excelsis gloria.”*

O children of the forest free,
O sons of Manitou,
The Holy Child of earth and heaven
Is born today for you.
Come kneel before the radiant Boy
Who brings you beauty, peace and joy.

*„Jesus your King is born,
Jesus is born,
In excelsis gloria.”*

HURON INDIÁNOK KARÁCSONYI ÉNEKE

Szöveg: Jean de Brebeuf, 1643 körül

Angol nyelvre fordította: J. Edgar Middleton, 1926

Magyar fordítás: Dancs Rózsa, 2004

Első téli holdtölte volt,
Minden madár elment,
De urunk Gitchi Manitou
Egy angyalkórust rendelt;
Csillagoknál fényesebbek,
A vadászoknak zsoltárt zengtek:

*Refrén:
Jézus megszületett,
Jézus király,
Dicsőség az egeknek.*

Faháncsból épült kunyhóban
Ráleltek a babára,
Egy szakadt nyúl bőrdarab
Borult szépen reája;
Az angyalkar hangosabb lett,
Ahogy a vadásznép közelgett:

*Refrén:
Jézus megszületett,
Jézus király,
Dicsőség az egeknek.*

Legelső téli holdtöltekor
A Hold is sápadtabb lett,
Mint ama glória-kör,
Mely kisdéd fölött fénylett.
A sok törzsfőnök letérdelt
S elé prémeiket terített.

*Refrén:
Jézus megszületett,
Jézus király,
Dicsőség az egeknek.*

Ó, szabad erdő gyermeki,
Manitou nemzete,
A Föld s a Menny szent Szülöttjét
Ma értetek küldte.
A Fiú elé hadd térdeljünk,
Ő örömünk, békénk, üdvünk:

*Refrén:
Jézus megszületett,
Jézus király,
Dicsőség az egeknek.*

2016 - A SZERVÁTIUSZ JENŐ-DÍJ ÁTADÁSI ÜNNEPSÉGE

Szervátiusz Tibor, a Nemzet Művésze, Szervátiusz Klára, az Alapítvány elnöke a díjazottakkal: Barabás Éva marosvásárhelyi festőművész, ifj. Tóth György, a Magyar Rádió műsorvezetője, Hadnagy Jolán, a farkaslakai Tamási Áron Művelődési Egyesület elnöke, Báthory Katalin, a Kárpátalja Szövetség alapító főttkára és Bíró András Zsolt antropológus, a Magyar - Turán Alapítvány elnöke

BARABÁS ÉVA LAUDÁCIÓJA

Úgy hiszem, hogy az erdélyi magyar művészek otthoni és anyaországi kiállításain látottak alapján volt módunk meggyőződni a kortárs erdélyi magyar képzőművészet eszmei törekvéseiben és művészi nyelvezetében való változatosságáról, sokszínűségéről. Ebben a változatosságban is egyedi színfoltnak tekinthetjük a Marosvásárhelyen élő Barabás Éva festészetét. A művésznő a viszonylag kisméretű alkotásaiban a szülőföld múltjának és jelenének valóságát álmodja-teremti újjá, mindig valami meglepő, titokzatos, mesészerű, vagy balladai jellegű látomásban. Ez a piktúra az előző években díjazott alkotók életművével ellentétben nem drámai, hanem a művésznő néhány festményétől eltekintve, többségében lírai jellegű alkotás.

Talán ez a másság is szempont lehetett a Szervátiusz Alapítvány tisztelt Kuratóriumának díjosztó döntésében.

Barabás Éva a kortárs erdélyi figurális festészet egyik legérdekesebb és szakmai felkészültségét tekintve legigényesebb művészei közé tartozik. Nevét a Székelyföld művészetszerető közönsége számára a Gyergyószárhegyi Lázár kastélyban létrehozott Kortárs Művészeti Gyűjteményben kiállított, a mű-

vészno életművében szokatlanul nagyméretű, oltárképszerű, történelmi témájú triptichon, a *Mádéfalvi veszedelem* című alkotás tette ismerté.

A mű alkotója a székelység viharos történelmének egy fájdalmas epizódjáról emlékezik meg a képen. A festmény vonzereje talán abban rejlik, hogy nem az 1764-es siculicidium véres iszonyatát állítja elénk, hanem annak következményét, székely falvak lakosságának menekülését a Kárpátok hegyein túlra, egy ismeretlen jövőbe, Moldovába. A kép baloldali tábláján a fenyegetően komor ég alatt, a talaj mély színeiből kiemelve, a világos színek gazdag tónusváltásaival megfestett néma menet végeláthatatlanul vonul, közülük egy-egy nő és férfi könnyes szemmel utoljára még visszatekint a talán örökre elhagyott ősi földre, az ősi házra. A kép témája valóság, de amit látunk a képen az a kegyetlen valóság átköltése. Színek és formák drámai ütközése zajlik a képfelületen, balladává nemesítve azt.

A többéves munka után 1983-ben befejezett *Mádéfalvi veszedelem* című alkotást a művésznő a Szárhegyi Képtár gyűjteményének adományozta.

Barabás Éva az akkor még székely fővárosnak tekintett

Marosvásárhelyen született 1943. szeptember 15-én egy igazi művészcsaládban. Édesapja Barabás István jó nevű festőművész és művésznemzedékek tanára, édesanyja Bortnyik Irén a nagybányai iskola növendéke volt, és közeli rokona a budapesti Képzőművészeti Akadémia egykori rektorának, Bortnyik Sándornak. Az anyai nagyapa ötvös és rézdomborművek készítésével foglalkozott.

Éva kislány és ifjú korát a szobák falain mindegyre cserélődő festmények színeffektusai között élte, zongorázni tanult, sokat rajzolt, balett órákra járt, irodalmi próbálkozásai voltak. És sokat jelentett számára, hogy mindegyre be lehetett lopakodni a Kultúrpalota, akkor még Közművelődési Ház Tükörmébe, szájatva megcsodálni a Nagy Sándor tervezte és Róth Miksa kivitelezte üvegfestmények székelő népballadait.

Szüleitől örökölt tehetségét kolozsvári Képzőművészeti Akadémián pallérozta. Két tanárára emlékezik vissza különösen nagy szeretettel: Szervátiusz Jenőre, aki művein keresztül Erdély népművészetének, mint inspiráló forrásnak tisztelgette tanított és az európai szellemiségű Aurel Ciupera, aki korrektaiban messzemenően tiszteletben tartotta tanítványai még csak formálódó egyéni látásmódját.

Az egyetemi évek után szülővárosába visszatérve, szinte azonnal rátalált egyéni kifejezőmódjára, a minden évben megrendezett vásárhelyi Őszi Megyei Tárlatokon kiállított képei friss színfoltként vonzották a műértő közönséget. A hetvenes évek első felében keletkezett képeiben (Szárnyalás, Kalotaszegi esküvő, Este a székelyeknél, Szárhegyi emlék, Profán jelenet), már megmutatkozik az a látomásos, álomszerű, rejtelmes, barabásévas világ, amelynek alakulását végig kísérhetjük eddigi életművén. A festőnő alapvetően lírai alkat, nem csoda tehát, ha alkotásaiban ragaszkodott, ragaszkodik egy olyan szépségeszményhez, amely a művészet fokozatos elabsztrahálódásával szembe egy emberformátumú világ képét állítja. Ezen mit sem változtatott az, hogy nyugat-európai utazásain módja volt közlőre megtekinteni a modern és posztmodern műveket is, mégis, levonva a látottak tanulságait, ragaszkodott a maga jól átgondolt esztétikai világképehez.

Ars Poétikáját a művésznő így fogalmazta meg: „*Minden érdekel, ami emberi. Az ábrázolás egyértelműségével vállalom az embert, sorsa változásait, erdélyi létünk történelmét, balladait, mondavilágát, a fákkal, faágakkal, rejtélyes fényforrásaival, az ég hullámos, kavargó felhőcsíkjaival, a hold és napkorong látomásos jeleivel együtt.*

Valóban, festményeinek főszereplője mindig az ember, a táj és a környezet pedig kifejező módon hozzáidomul a képi üzenethez. Azt azonban hangsúlyozni szeretnénk, hogy Barabás Éva piktúrájában az erdélyiség elsősorban tematikai vonatkozású, előadásmódja, festői nyelvezete azonnal felismerhetően egyedi és egyben egyetemes.

Az eddigi életmű több mint 200 olaj- és 50 pasztellképet ölel fel. Barabás Éva kísérletező alkotó, így piktúrájában évtizedenként változásnak, megújulásnak lehetünk tanúi. Ám ezek a módosulások nem érintik Barabás Éva festői látásmódjának

lényegét: a valóság teljesen szubjektív alakítását, ahogyan azt ő látja, ahogyan azt ő művészeinek tartja.

1980-ban vallja egy interjúban:” Nyersanyagom az álom”. (Vajon hány tanulmányt írtak eddig pszichológusok és neurologusok a valóság és álmaink összefüggéséről?)

Nem kételkedem a művésznő állításában, nagyon régen ismerem Őt. Az álomlátomásokat a memória elraktározza és fokozatosan dolgozza át, teszi alkalmassá képi megformálásra. Talán így születhetett az *Álomfoslányok*, a *Lovak a tengerparton* és a *Kariatida* című kép. De valójában ez a művészi megjelenítési mód az álomtól függetlenül is Barabás Éva piktúrájának jellemzőjévé vált: rejtelmes, balladai, néha múltba tekintő, néha groteszk és nem ritkán misztikus látomás.

Barabás Éva művészetét szülőföldjén elismerés övezi. Egyéni kiállításai Csíkszereda, Marosvásárhely és a bukaresti Magyar Kultúra Házában rendezettek kivül a németországi Böblingenben (1979), valamint 1980 és 85 között Stuttgart, Herrenberg és Grafenau városában voltak. Jellemző az akkori romániai viszonyokra, hogy a művésznőt első németországi kiállításának megnyitójára nem engedték kiutazni. Csoportos kiállításokon munkái Románia szinte minden városába eljutottak, de New-York, Lugano, Pittsburgh, Washington, és Toulon művészetkedvelői is láthatták őket.

Magyarhonban, Budapesten négyszer volt alkalma (1990,1995,1996,2011) csoportkiállítás alkalmával bemutatkozni, valamint Debrecenben, Hatvanban, Marcaliban, Kecskevényen, Győrben, ugyancsak csoportos kiállítások keretében.

A művésznő természetesen tagja a Romániai Képzőművészek Szövetségének (1973), 1980 és 85 között tagja volt az N.SZ.K.-beli Képzőművészek Társaságának, alapító tagja a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának (1990), valamint tagja az újjáalakult erdélyi Barabás Miklós céhnek (1997) is.

Több évtizedes alkotó munkájának elismeréseként 2004-ben az akkori román államfő a Kulturális Érdemrend Tiszti Fokozatát adományozta a művésznőnek.

Barabás Éva nemzedékének egyik legérdekesebb, legkomolyabb festőművésze. Sajátosan egyéni látásmódja egy elbűvölő festett világot hozott létre.

Jánosházi György a Barabás Éva monográfia szerzőjének sorait idézném: „*Barabás Évánál maga az átköltött, magasabb síkba emelt valóság telítődik csodával: az összhangra, tisztaságra, kitárulkozásra vágyó emberség csodájával. Valamiképpen emberen túli ez a szépség. És éppen ez által lesz igazán, mélyen emberivé. Hogyan? Ez már a művészet titka. És a művészet csodája*” írja Jánosházi György.

Kívánjunk hát a Szervátiusz Alapítvány elismerő díja mellé jó egészséget és az életmű kiteljesítéséhez vezető alkotó éveket Barabás Évának.

Bordi Géza művészettörténész

BÁTHORY KATALIN LAUDÁCIÓJA

Tisztelt Kuratórium! Tisztelt Kitüntetettek!
Tisztelt Ünneplő Jelenlévők!

Dr. Báthory Katalin a kárpátaljai Eszeny községben 1927. január 22-én született.

Neveltetésében meghatározó szerepet játszott a származás, mivel a nagy múltú Báthoryak somlyai ágának leszármazottjaként a dicső ősök emberi tartásra kötelezték. Felhőtlen gyermekkor, Eszeny hangulata, a Tisza illata mesevilágként oldották a későbbi korok feszültségét, egy olyan biztos menedéket képeztek, ahová a mindennapok zaklatásától mindig el tudott menekülni. Oktatását a beregszászi gimnázium légköre alapozta meg, de a háborús viszonyok miatt az anyaországba került, és Sátoraljaújhelyen a piaristáknál érettségizett.

Felsőfokú tanulmányainak első állomása a Debreceni Orvostudományi Egyetem volt, amelynek 2 évig volt diákja. Ezután irányt váltott, és 1950-től a Budapesti Műszaki Egyetem Vegyész-mérnöki Karának hallgatója lett, ahol 1955-ben vegyész-mérnökként diplomázott. 1964-ben a Gépészmérnöki Kar Gazdaságmérnöki Szakán is oklevelet szerzett. 1986-ban a Budapesti Műszaki Egyetem Kémiai Technológia Tanszékén doktorált. Alapos és sokoldalú felkészültsége egész pályafutásának alapvető fundamentuma lett. Szakmai tevékenységét a Műszaki Egyetem Általános és Analitikai Kémiai Tanszékén kezdte, ahol az MTA kutató csoportjában fémanalitikai módszerek hibahatárainak vizsgálatával és a hallgatói laborok előkészítésével foglalkozott. 1964-ben főmérnöki beosztásban a Kohó és Gépipari Minisztérium Korróziós Szabványosítási Központjának vezetője lett. Ezek után a Magyar Szabványügyi Hivatal műszaki tanácsosává nevezték ki. Szabványosítási szakterülete az export gyártmányok klimatizációja, a korrózióvédelmi szabványok kidolgozása és a környezetvédelem szabványosítási beindítása volt. Az Országos Mérésügyi Hivatallal együttműködve megalakult környezetvédelmi szakszolgálat vezetőjeként felügyelte a korrózió védelmet, a különböző klímákon működő és hosszabb idejű raktározásra kerülő gyártmányok, az összeépíthető fémek valamint műanyagok tartósságának vizsgálatát.

Báthory Katalin a környezetvédelmi munka szervezőjének, élharcosának számított. Pályafutása során 20 fejlesztési tanulmányt írt, 180 szabvány-javaslatot dolgozott ki, 71 tudományos cikke jelent meg hazai és nemzetközi tudományos folyóiratokban, 130 TIT előadást tartott. Szakmai elhivatottsága 1982-es nyugdíjba vonulása után sem lankadt. Tudását, tapasztalatát igyekszik minden síkon kamatoztatva segíteni a gazdasági és a társadalmi életet. Mint minden kisebbségi életbe belekóstolt ember, ő is érezte a nemzet minden rezdülésére.

1986-tól a Magyarság Kutató Intézet felkérésére helytörténeti kutatásokat végzett Bereg vármegyében, amelyeket monográfiában dolgozott fel. Az 1993-ban megalakult Kárpátaljai Szövetség főtítkárává választották. A Kárpátaljai Szövetség 1996-ban a Honfoglalási Emlékérem arany fokozatával tüntette ki. Báthory Katalin fontos szereplője a keresztény mozgalomnak, alapításától aktív tagja a Nemzeti Társaságnak, a Szent Korona Társaságnak. A Ma-

gyar Szellemi Védegyelet keretében végzett munkájának olyan állomásai voltak, mint a Nemzeti Színház újjáélesztése, a szovjet emlékmű áthelyezésének kezdeményezése. Több nemzeti társaság javaslatára nemzeti elkötelezettsége és széles látókörű szemlélete miatt megalakulásakor beválasztották a Százak Tanácsába. Ebben a grémiumban is odaadó és lelkiismeretes munkát végez. Tevékenységét a Százak Tanácsa 2014-ben a „Haza Embere” kitüntető címmel ismerte el.

A közösséget mindig előnybe helyező Kató néni szűkebb pátriájának, Budapest XII. kerületének is közismert és köztiszteletben álló személyisége.

Báthory Katalin egész közéleti tevékenysége, nemzetben való gondolkodása, a Kárpát-medencében élők életminőségének folyamatos javításán való fáradozása példaértékű, rászolgál minden elismerésre, így a Szervátiusz Jenő-díjra is.

Budapest, 2016. november 16.

Kovács Sándor

BÍRÓ ANDRÁS ZSOLT LAUDÁCIÓJA

Tisztelt Szervátiusz Tibor művész úr, Tisztelt Elnök asszony, Tisztelt Kurátorok, Díjazottak, Tisztelt Ünneplők, Kedves Meghívottak!

Egy olyan embert szeretnék most bemutatni Önöknek, akit már a Kárpát-medence legnagyobb lovas hagyományörző rendezvényének, a Kurultáj-Magyar Törzsi Gyűlésnek főszervezőjeként már jól ismerhetnek a hírekből, médiából, de akárcsak úgy, hogy meghívottként, látogatóként részt vettek ezen az ünnepen.

Munkatársaként állhatatos és fáradhatatlan szervezőt ismertem meg benne, melyek mozgatója mély hite, meggyőződése. Mély hite a magyar nemzetben, meggyőződése pedig abban, hogy a magyarság az elmúlt évtizedekben elszenvedett traumái ellenére szellemileg, lelkileg újra egyesíthető. Ezt az utat járja már az első Magyarországon megrendezésre került Kurultáj megszervezése óta, és ez a hite és meggyőződése tette lehetővé, hogy idén 2016-ban az eddigi legnagyobb -több, mint 200.000 látogatót vonzó - ünnep valósult meg a bugaci pusztán, melyen Zalától Kovásznáig, Felvidéktől Délvidékig részt vettek hagyományörzőktől az egyszerű emberekig.

Nemcsak jó szervező, hanem kiváló tudós is. Erről az oldaláról kevesebben (vagy inkább egyre többen) tudnak, azonban, akik ismerik a Kurultáj már egy évtizedes történetét tudják azt is, hogy 2006-ban, az általa vezetett Torgaj-expedíció eredményei, így a kazakisztáni madjar törzs szállásterületének feltérképezése, genetikai minta vétele, ennek eredményeinek publikálása az Ő nevéhez fűződik.

Én abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy nemcsak, mint munkatárs, hanem barátként még több kiváló tulajdonságát ismerem; így önfeláldozását és önzetlenségét, mely tu-

lajdonságait képes nemcsak barátaival szemben kinyilvánítani, hanem azokkal is akik a magyarság szellemi-lelki újra egyesítésén vele együttműködnek, dolgoznak.

Széleskörű tárgyi tudása nemcsak szakmájára az antropológiára, hanem számos társadalomtudományi területre is kiterjed. Így a történelem, a filozófia, és a pszichológia területén is olvasott és járatos. A természettudományokban a szakirányú területein kívül a földrajzot, a kémiát és a fizikát is mélyrehatóan ismeri.

Beszél spanyolul, olaszul, és németül. Kutatásaival összefüggésben megtanult számos keleti nyelvet, így beszél törökül, kazakul, üzbégül, orosz, és bolgár nyelven.

Kiváló hagyományörző és remek sportember: judóban feketeöves mester, és hétszeres magyar bajnok, Európa bajnok 2. helyezett.

A tudomány és kutatás terén szintén a bajnokokra valló állhatatosság és kitartás jellemző rá. Nem túlzás állítani, hogy méltó követője lehet Kőrösi Csoma Sándornak, vagy Vámbéry Árminnak. Tudományos munkája a magyarság eredetének és vándorlásának korai történetére terjednek ki. Szakirányú tanulmányait az ELTE TTK-án, Földrajz-Biológia szakon kitűnő eredménnyel végezte. Jelenleg kutató munkáját a történeti antropológia területén végzi a Magyar Természettudományi Múzeum Embertani Tárában. Nevéhez fűződik a keleti nomádok, és a Kárpát-medencei hunok, avarok, honfoglalók leletgyűjtéseinek speciális méretekkel kiegészített adatbázisának létrehozása, valamint a honfoglaló magyarok arclapossági adatokkal kiegészített leletjegyzékének a létrehozása.

A kárpát-medencei adatok gyűjtése mellett megkezdte egy hatalmas eurázsiai adatbázis kiépítését is. 2003-ban kutató expedíció jött Baskíriába, és Tatársztánban. Ezt követően 2005-ben a Dél-Urál, majd a Kaukázus területein gyűjtött adatokat. Nagy szenzációt keltett a már korábban említésre került Torgáj expedíció, melynek eredményeit nemzetközi szaklapokban is publikálta kutatótársaival.

2011-ben megkezdte az Üzbegisztáni madzsar törzs településrendszere és genetikai karakterének feltérképezését.

Számtalan további expedíciót vezetett az elmúlt években Anatóliába, a Kaukázusba, Dél-Urálba, és Türkmenisztánba.

Széleskörű nemzetközi kapcsolatokat épített ki: a Kazak Központi Múzeum és a Türk Akadémia szakértő tanácsadója, Magyarországon a Magyar Biológiai Társaság és a Magyar Földrajzi Társaság Expedíciós szakosztályának tagja.

A Kurultáj Magyar Törzsi Gyűlés, mely két évente kerül megrendezésre, ma már a kárpát-medencei magyarság kulturális újra egyesítésének egyik legszebb példája.

Bejárta a fél világot és Ázsiát, de családjá, barátai és nemzetének szeretete mindig hazahívja. Hitvallása: magyarként, itthon a hazában kell helytállnia mindenkinek.

Dr Ladvenszky Levente történész

HADNAGY JOLÁN LAUDÁCIÓJA

Kedves Elnök Asszony!
Szervátiusz Tibor!
Tisztelt Kuratórium! Egybegyűltek!

*Jussomat ne vitassátok! -
Tamási Áron után szabaddon*

Édes testvéreim, akik itt vagytok mind, Budapesten, a Duna-Tisza közén, az Őrségben, Zalában és Nógrádban, jussomat

Magyarországhoz, ne vitassátok. Veletek együtt, de Erdély szótlan fájdalomból születtem magyarnak, és azok közül való vagyok, aki teste melegét odaadja a szeles Magyar Pusztának, a Bakony és Mátra hidegének, mindeneknek, aki és ami magyar!

„Jussomat ne vitassátok!”

Mert, ahogy a Tamási alábbi szavai, az én szavam is, a székelyek bajától nyerte hatalmát.

„Soha el ne felejtsetek, hogy hátatok megett gondokkal, bajjal megrakodva, árvasághoz hozzászokva”, nyolcszáz ezer székely áll, olyan árván, szegényen és számba se véve, ahogy még csodaképpen sem élhetne senki”.

És kérdem én: cserélnétek-e sorsot velünk? Vállalnátok-e kisebbségi sorsunkat úgy, hogy közben magyarok maradjatok?

Kell tudnotok, a mi fájdalunk, nem az elérhetetlen jólét hiányából fakad, hanem a szeretetlenségből. Az örökös és soha el nem múló Haza hiányából. A hazátlanságból. Mi nem világpolgárok akarunk lenni, New York vagy London terein, csak magyarok és Erdélyben. Ahogy fű a fű, csillag a csillag, s nem keresztre feszítve!

És kell tudnotok, hogy az örömötök az örömünk, fájdalmatok a mi fájdalunk is. Mi, mint a gyermek, aki lesi az anyja szavát, úgy figyelünk Rátok. Figyeljük a homlokráncok rezdüléseit, a tekintetek villanását is. Ezért is esik olyan jól, ha Ti, vagy az Anyaország, mint a számtartó juhász, figyel ránk, és ezt tudunkra is adja, megköszöni a munkánk. Újabban, meg kell mondanom, egyre több és több ilyen pillanat van a mi életünkben is! Ma, szemben 2004. december 5-vel, amikor Ábelt visszaküldték a Hargita rengetegébe, Magyarországnak ilyen kormánya van, s a magyar népnek ilyen jó szándéka! Köszönjük ezt Nektek, mert fontos minden figyelő tekintet és minden örömet adó jó szó. Tonnás boldogságot jelent!

Amikor megtudtam, hogy milyen öröm érte ünnepelt Asszonyunkat, Hadnagy Jolánt -, s hogy ebben az örömben Nekem is szerepet szánt – borzongáznai kezdett a szívem. Apró hősgarag rebentek fel a szívem körül, s indultak el a boldogság

végtelen útján felétek. Több okból is. Először mert nem vagyok a beszélő emberek fajtájából való. És legtöbbször – nagyon okos -, megköszönni se tudom, ha valaki, vagy valami örömet okoz! Lehet, mert nem vagyunk, voltunk hozzászoktatva? És most mégis erre kényszerít ez a kivételes pillanat. Köszöntenem kell egy asszonyt, aki szívem szerint való, és egy Alapítványt, amely jó döntést hozott. Köszöntenem kell egy asszonyt, akiben a feladat, a szándék és tett, megtalálta egymást és már csak a mások figyelme kellett hozzá. És tudom, mit jelentett a tette, mert évekig omladozott az, ami javítani való lett volna, évekig várt építésre, amit építeni kellett volna! És kell tudnotok, Hadnagy Jolán, a Farkaslaki Tamási Egyesület elnöke kellően bátor ahhoz, hogy kierőszakolja vélt igazát, s valóra váltsa a megálmodott álmát. Viszont ki kell hangsúlyoznom azt is, hogy a Szervátiusz Alapítvány döntése, már nem lepett meg. A Szervátiusz Alapítvány döntése -, illesse dicséret érte - csak betetőzte azt a ritka összefogást, ami a szobor elkészítése, s Tamási Áron emléke körül megvalósult. Nagy pillanat ez még egy nemzet életében is. Az Oltárkő, amely ott virrasztott az én szülőfalum, Kápolnás felett, édes öccsét, az Úr asztalát ostya tartónak oda adta Farkaslakának, hogy a két öreg tölgy árnyékában Szervátiusz Jenő és Tibor lelket öntsön belé, s életre keljen egy újabb Oltárként a Székely Biblia! És Ábel palástja alatt Tamási szelleme kísért azóta is. Ott van Jégtörő Mátyás, az Énekes madár Magdója, A halálra táncoltatott lány, s persze maga Ábel, aki Amerikát is megjárta csak azért, hogy hirdethesse: „*azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne*”. S ha, most az öröm pillanatában azt mondom – sok asszony munkája is kellett hozzá, nem mondok valótlan, csak az igazat árnyalom. Megjegyezve persze, minden erdélyi magyar írónak, ilyen asszonyt, asszonyokat kívánok. Mert bár, az egyesület megalapításának gondolata már 1972-ben az avató ünnepségén megfogalmazódott, tevékenysége viszont az 1997-es Tamási centenárius megszervezésében való segédkezéssel kívül csak évenkénti koszorúzásra szűkölt. És ezért kellett egy újabb asszony. 2010-ben az egyesület újjászerveződött, új tagokkal bővült. Ennek lett az elnöklő asszonya Hadnagy Jolán, egy négygyermekes édesanya, óvónő, művelődésszervező, pályázatíró. aki, mint önmagáról bemutatkozásaként írja mindig változásban és mozgásban van. Hogy mi minden valósult meg azóta, beleértve, hogy film is, most nem írom le. Fent van az alapítvány honlapján. De a legfontosabbat mégis. Idézem: „Időközben a Tamási Áron özvegye, Bokor Ágota által megvásárolt Ágnes néni ingatlanának a helyzete az EMKE segítségével tisztázódott s hozzá is fogtunk a ház és a bútorzat felújításához. Jótékonyági estet szerveztünk, téglajegyét árultunk, támogatókat kerestünk és 2012 szeptemberében avattuk a megújult irodalomtörténeti értékű székely házat. A ház mellé, a régi képére és hasonlatosságára, csúrt álmodtunk, elindultunk egy bürokráciai labirintussal sötétített úton, amelynek végén a fény a múlt év őszén mutatkozott meg, felépült a „kulturcsűr”, amelyet januárban a Magyar Kultúra Napján avattunk, s melynek révén hisszük, nemcsak megvalósult, otthont is lelt Tamási szelleme. Tamási Áron – írta. „*Van áradás, és van háromféle ember. Az egyik nem tud úszni, a másik tud, s a harmadik mer is. Én ezt a harmadik*

kat szeretem, aki tud is úszni és mer is az árban. Ha kell, mentire: s ha úgy kell, a vízzel szemben”

Ilyen ember Hadnagy Jolán. Őt idézem: „Bár szeretnénk, ám nemigen tudjuk megváltani a világot. De tesszük, amit egyszerű falusi emberekként tehetünk, tesszük, amit parancsként ránk bízott Tamási Áron: „*És rátok bízom az itt maradó kincseket: a virágot csókoló madarat, a szántó-vető embert s a Küküllőbe hullott három csillagot. És ezeknek a mélyén az erdélyi szépséget, a magyar jóságot és a történelem erejét.*” *És őrizzük azt!*”

Végezetül: hálás szívvel köszönünk meg minden figyelmet. Olyan, mint az Isten mosolya, ha Ti ránk mosolyogtok. És hogyha Ti ránk mosolyogtok az viszont olyan, mintha Magyarország mosolyogna ránk és Erdély pedig a föld igazi közepe lenne. Mert ideje van a mosolynak is, a dicséretnek és a szeretetnek, még a Mi életünkben is. Köszönöm, hogy meghallgattatok, meghallgattak.

Lőrincz György

LAUDÁCIÓ IFJABB TÓTH GYÖRGY SZERVÁTIUSZ-DÍJÁNAK ÖRÖMÉRE

Tisztelt Díjalapítók, díjra Érdemesek, Hölgyeim és Uraim!

Laudare, azaz dicsérni jöttem kollégámat és barátomat, ifjabb Tóth Györgyöt. Dicsérni jöttem, és nem hízelegni. Az utóbbit, testvérevel, a talpnyalással, hagyjuk meg azoknak a kisebb-nagyobb hatalmasságoknak, akiknek érdemlistájuk üres, s csak így tudnak méltató szóhoz jutni.

Kollégám és barátom, ifjabb Tóth György nem tartozik a nehezen méltatható emberek közé. S ezt nem azért mondom, mert a barátom, hanem azért tekintem barátomnak, mert tisztelem és becsülöm életét és azt a művet, amelyet a mai napig létre hozott. Már azért is tisztelem, amiért a mai napig ragaszkodik neve előtt az „ifjabb” szócskához. Kultúrkörünkben bevett szokás szerint férfiember ezt addig szokta viselni, amíg édesapja is él, egyszerű megkülönböztetésként. Gyuri édesapja 1991 óta nincsen közöttünk, hatvan évesen ragadta el népes és szerető családja köréből a szívinfarktus. Ismert és elismert férfiú volt. Mélyen hívő emberként korán felismerte, hogy az '50-es évek szűk levegőjében az áhított pályán a hazug politika hazug propagandájának szócsövénél válik az ember, természetes tehát, hogy 1956 ősze a szabad Kossuth rádió munkatársai között a szabad Kossuth rádió szerkesztőjeként találta. Különleges akaraterejének, vonzó, derűs személyiségének, emberi tartásának volt köszönhető, hogy a forradalom leverése és a megtorlások után hosszú évek keserves munkájával visszaküzdötte magát a hivatásba, méltán elismert és népszerű televíziós riporter és személyiség vált belőle. Az a karácsonyi szívinfarktus egy szépen fölépített, nagyívű pályát tört ketté. Gyuri barátom akkor megtehetette volna már, hogy letörli neve elől az „ifjabb” szócskát, és ő próbál „a” Tóth Gyuri lenni, ő azon-

Szervátiusz Tibor műtermében

ban más utat választott. A mai napig ifjabb Tóth Györgyként, kitartó munkával, fegyelemmel, hivatásszeretettel fogalomtette az ifjabb Tóth György nevet, az ITGy monogramot, s ennél szebben, úgy hiszem, nem folytathatta volna édesapja életművét, nem tisztelegthetett volna az emléke előtt.

Míg édesapja a politikai újságírásból indult, és kényszerű kitérő után érkezett ismét oda, Gyuri a szolgáltató rádiózásba dolgozta bele magát kezdetben, a Napközben című rádióműsor legendás időszakában vált annak kulcsemberevé. Szorgalma, precizitása, mindennek utána járó hajlama kiválóvá tette ezen a területen is, ám volt mondanivalója az élet más vonatkozásaiban is. A vasárnapi újságnál kezdett el dolgozni, kamatoztatva mindazt, amit a Napközben műsornál megtanult, hozzá téve apai örökségét, azt a szilárd, megingathatatlan értékrendet, amelyet hazánkban olyan sokan vallunk magunkénak, és mégis oly nehezen tud életünk minden területén meghatározóvá válni.

Deus, patria, familia. Azért mondom latinul ezeket a talán legszebb szavakat, Isten, haza, család, mert csak az elmúlt 26 évben is oly sok méltatlan ember vette a szájára őket és mondogatta, ha kellett, ha nem, hiteltelenül. Ahogy édesapja, úgy ITGy sem tartozik ezen szájkeresztények, megélhetési hazafi-

ak, családról csak elméletben papolók közé. A Vasárnapi Újságban elmondott minden egyes szavának, gondolatának, fel- és lekonfjának, de még be- és elköszönésének is hitele, mert fedezete volt. Fedezete volt az a munka, amelynek során nem az a baj, ha a szerkesztőasztalhoz leülve az ember nem tud valamit, hanem az, ha a mikrofonhoz átülve sem tudja. Ez Gyurival soha nem fordulhatott elő, sosem volt rest utána tanulni annak, amit még nem tudott. Munkahelyi főnökeként és mellérendelt szerkesztőtársaként egyaránt tapasztaltam ezt, és soha nem láttam tőle mást. Mindezt pedig valószínűleg édesapjától is örökölt kedvességgel, munkatársai iránti jóérzéssel, néha dühös (és egyébként jogos) kifakadásokkal ugyan, de alapvetően és meghatározóan derűs lélekkel végezte. És végzi, mert ne essek abba a hibába, hogy egy máig és remélem még sokáig zajló folyamatról (mármint az ITGy életről és műről) rendre múlt időben beszélek. S ami egyáltalán nem közömbös, a sajnos nem fénykorát élő magyar rádiózás hírnevét öregbíti mindazok körében is, akiket mikrofonja elé kér, s akik meggyőződhetnek arról, hogy egy fölkészült és jó ember teszi föl nekik kérdéseit. Külön tanulmányt érdemelne, hogyan kezelte azokat a „főnököket”, akiket ki tudja, milyen megfontolás, de biztosan nem szakmai és emberi érdemek helyeztek a fejünk fölé. Röviden szólva:

A munka szünetében pedig nemigen volt rá példa, hogy egy-két mondat után ne éreztünk volna meg a családi házhoz, amelyben több generáció lakik együtt, s ahol Gyuri barátunkat élete legfőbb értelme, a családja várja. Felesége, az első és egyetlen, akinek nem csak fogadott örök hűséget, de fogadalmát be is tartotta, lánya, veje, és mindenképp előtt és fölött az unokái, akikről az én barátom, bocsánat a kifejezésért, csak egyfajta „cseppfolyós halmazállapotban” tud beszélni. A szeretetteljes ellágyulásnak azt a fokát, amellyel Gyuri a családjára néz, gondol, ahogy róluk beszél, talán senki másnál nem láttam életem során.

Szeretném kifejezni hálás köszönetemet a sorsnak, hogy Gyurival egy útra terelt bennünket, még ha roppant rögzös útra is, és külön köszönöm a díjalapítóknak, hogy Gyuri személyében méltányolják azt az elveszett, vagy sokkal inkább elvesztegetett generációt, amely a Kádár-rendszerben élt, ahogy tudott, de nem adta el magát, a rendszerváltásnak nevezett fordulat után pedig minden percben tudta, hogy hol a helye. A nemzeti közösség érdekei és értékei, a kereszténység erkölcsi törvényei, és azon meggyőződés mellett, hogy az egy férfitől, egy nőből és gyermekeikből álló családnál egyetlen nemzetnek sincs értékesebb építőanyaga. Ez a kiállítás nem volt kényelmes, nem volt kifizetődő, és nem az ma sem. Ennek a generációnak a tagjai sok sebet kaptak az évtizedek során, Gyuri is sok sebet kapott, s ami a legszomorúbb: a legtöbbjét úgynevezett „baráti tűz” által.

Hálás vagyok a díjalapítóknak, és köszönöm nekik, hogy ifjabb Tóth György kollégámat és barátomat, az ő szép életét és művét észrevették, és e nemes díjra méltónak ítélték.

Dr. Stifner Gábor, Kossuth rádió

DSIDA JENŐ

KARÁCSONYI UTAZÁS

Készülődés

Karácsony közeleg.

Én állok itt az ablakom előtt,
nézem a halkan pihenő havat,
s egy kis bokrétás, száradó fenyőt
törögetek.

Ma szívem is van,

Meg-megdobban a kabátom alatt

és csilingeli ezer kis csengő:

Karácsony közeleg!

Karácsony közeleg!

Útban

Csodálkozol:

Te balga kis fiú,

Ma olyan vígnak látszol!

... Csillagáros Betlehemi éjben
hívogat máma engem is a jászol.

Megyek! Megyek!

Az ajkam úgy dalol,
míg csörgős szánkóm megáll valahol,
s letérdelve a kis Jézus előtt,
átnyújtom neki igaz ajándékul
ezt a kis, tépett Bokrétás fenyőt.

Kérdezem

Mondd, kis Jézuskám,
decemberfagyon, szélen, havon át,
miért nem hozhattam Neked
egy csokor édes piros orgonát?
Most minden, minden fenyő és moha.

Pedig tudom, hogy szereted a májust,
és Teneked is szebb az orgona.

Az ünnep

Mennyből az angyali...

Égnek a gyertyák

Kacag az ének terítve az asztal -
csak fáj hogy sohse találkozik össze
a karácsony az orgonás tavasszal.

A kis Jézus beszél

Én szeretem a sápadt arcot is,
én szeretem a könnyes szemet is,
cirógatom a mellrebágyadt főt.

Akinek nincsen tette kész,
merész,

lüktető: harcos piros orgonája,
az hozzon egy kis álmodó gallyat,
sóhajtva síró imádság fenyőt,
s az én kezem megáldja.

Hazafelé

A gyertyák elaluszna

a távolodó kórus

altató, Bűvös simogató mákony...

Repül a szánkó

Csörgős csengője csilingeli csendben

Édes karácsony!...

Tündér Karácsony!...

Boldog Karácsony!...

VARGA GABRIELLA

MEGTÉLT FÉNNYEL A TÉLI SÖTÉT – ADVENTI GYERTYAGYÚJTÁS BÉCSBEN A PÁZMÁNEUMBAN

Advent első vasárnapjának előestéjén, 2016. november 26-án, szombaton Bécsben a Pázmáneum kápolnájában a Varga János rektor által hívek igen nagy száma előtt bemutatott ünnepi szentmisén is fellobbant az adventi koszorú első gyertyájának lángja. Szentmise után a díszteremben Sudár Annamária és Török Máté Fénnyel telt téli sötét című adventi és karácsonyi műsora vezetett közelebb mindannyiunkat a Krisztus születésére való várakozás és az arra való felkészülés igazi lelki élményéhez. A szentmisét, illetve a Kaláka-Club és a Collegium Pázmáneum ahhoz kapcsolódó hagyományos adventnyitó ünnepségét Habsburg-Lotharingiai Mihály főherceg, a Mindszenty Alapítvány elnöke is megtisztelte jelenlétével.

Ismét kicsinek bizonyult a Pázmáneum kápolnája, sokan csak az előterében tudtak csatlakozni az imához, amelyet az első adventi gyertya lángja fölött mondtunk el, és amelyben kértük a kegyelmet, hogy Krisztus, akire várakozunk, karácsony ünnepén a mi szívünkben is megszülessen. „Az advent örömteli időszak, amely arra irányítja a figyelmünket, hogy az Úristen eljön, közel akar lenni hozzánk, be akarja tölteni az életünket és üdvözíteni akar bennünket. Ennek hírére, éppen gyengeségeink és gyarlóságaink tudatában, jó, ha elgondolkozunk azon, hogy mennyire vagyunk erre fölkészülve, mennyire tudunk erre lelki életünkben is rendezetten várakozni” – emelte ki szentbeszédében Varga János rektor atya, hangsúlyozva a figyelmesség, az éberség, az odaadás és a bűnbánat megtartásának fontosságát. „Számíthatunk az Úr Jézus szeretetére és irgalmasságára. A mi életünkben is a szeretet legyen a meghatározó mindabban, ami velünk és közöttünk történik” – tette hozzá.

Az ünnepi szentmisén jelen volt mások mellett Habsburg-Lotharingiai Mihály főherceg, a Mindszenty Alapítvány elnöke, ifj. dr. Bertényi Iván, a Bécsi Magyar Történeti Intézet igazgatója és dr. Eva Maria Barki nemzetközi jogász is. A főherceg a díszteremben tájékoztatta is a közönséget Mindszenty József bíboros-hercegprímás boldoggá avatási eljárásának jelenlegi, előrehaladott helyzetéről.

Mielőtt Sudár Annamária előadóművészt és Török Máté versénekest, a Misztrál együttes tagját színpadra szólítottuk volna, kezünkbe vettük a ferences testvérek *Adventi készület 2016* elnevezésű, az időszak minden napjára elmélkedési és cselekvési útmutatást adó lelki naptárát, és megnéztük, az miként igazít el bennünket advent első vasárnapjára vonatkozóan. Az *Elmélkedj!* cím alatt a következő elmélyüléshez vezető szavakat találtuk: „Fohásznai közelségben élsz hozzánk, mégis mennyi akadályt látunk magunk elé tornyosulni; káprázatok, melyek elválasztanak a veled való személyes találkozástól. Pedig a távolság csak bennünk van. E távolságból kiáltok Uram, Hozzád, segíts, hogy felfedezem közelségedet!” A naptár *Cselekedj!* sora pedig erre ösztönzött bennünket: „Imádkozunk, hogy az advent családjainkban és közösségeinkben elsősorban az ima, a személyes figyelem és a kiengeszt-

telődés ideje legyen!”

Eppen ezekkel a lelki kapaszkodókkal áll gyönyörű össz-

hangban a *Fénnyel telt téli sötét* című verses-énekes műsor – hangzott el az est elején, és felidéztek azt is, hogyan fogalmazták meg az előadás megszületésének és tartalmának lényegét maguk a

művészek: „Valamifajta megkerülhetetlen készület, felfokozottság sokszínű elegye a karácsonyt megelőző néhány hét. Az utcákon és a kertekben dísz-fénysorok. A napok múlásával növekvő tömeg mindenütt, s miközben teljesítjük bevásárlásainkat, egyre nagyobb pompával hív minket a világ. Közben örülünk az első hónap, a jól kitalált ajándékoknak, a mézeskalács- és süteményillatnak s az ünnep által ígért találkozásoknak. Minden azt sugallja, hogy közeledik valami. S amikor az ünnep megérkezik, mintha sokszor mégsem történné meg, amire vártunk. Talán túl nagy volt a hangzavar és túl sok volt a fény... Pedig a karácsonyt megelőző várakozás a világ világossága csendes eljövételében éri el jutalmát.” Eppen ehhez: az ünnephez való megérkezéshez, az elcsendesedéshez segített hozzá a két népének mellett Petőfi Sándor, Radnóti Miklós, Juhász Gyula, József Attila, Szilágyi Domokos, Dsida Jenő, Babits Mihály, Reményik Sándor, Ady Endre, Pilinszky János, Thándor Márk, Weöres Sándor, Szabó Lőrinc, Nemes Nagy Ágnes, Szepesi Attila, Gyöngyössi János és Kovács András Ferenc művei, műrészleteiből összeállított előadás, a költészet, a gitárral kísért ének és az előadóművészet csodálatos együttese, amely, ahogy kívántuk, igazán magasra emelte a lelkünket.

Még az adventi finomságok kóstolása alatt is fülünkbe csengtek Thándor Márk verssorai, amelyeket Török Máté énekhangján hallhattunk: „Illópárlat a tálban, / Mécs az asztalon, / Havas utak fölött / Száll a fény, / Angyalszárnyakon. / Hirdeti a létét, / Mutatja az utat, / Emberi múltammal / Szemem / Csillagot kutat. / Kinyitom kapumat, / Hadd menjen, mi / Nyugalmat itt nem lel, / Betér a jászol s / Egy szellő reám lehel. / Nincsen földi kincsem, / Erényem kevéssé, / Mindenem, mim lehet, / Leteszem e jászol elé. / Még gőzölög a tál, / Ég a mécs, / Köszönt ez Adventi éj: / Fénnyel telt téli sötét.” S csoda-e, ha azóta is a Misztrál együttes *Angyalszárny* című CD-jét hallgatjuk és a hozzá csatolt szavakat olvassuk: „Az esztendő vége az ünneplés lehetősége. Várakozás. Jézus születésének ünnepe az örök élet reménye. A fény megjelenése a sötétségben. Lehetőség, hogy befogadd. Örökös megújulás, a megbékélés nyugalma, felébredés...”

„Élj szívvel, lásd meg a csodát, a sötétségben megjelenő fényt, a világ világosságát!” – ez az adventi idő legfőbb üzenete.

Fotók: Kalló Zoltán

PORDÁNY LÁSZLÓ

A KÜLPOLITIKUS CSOÓRI

Távozásával a méltán írófejedelemnek is aposztrofált, talán az utolsó nagy nemzeti költőnk hagyott itt bennünket. A szeptember 12-iki halálát követő napokban és hetekben nekrológok, visszaemlékezések, sokféle méltatások búcsúztatták az író, költőt, esszéíró, de még mindig messze nem írtak meg mindent, amit lehetne és kellene. Csóri Sándor gondolkodásának és tevékenységének most egy olyan részére szeretnék röviden emlékezni és emlékeztetni, melyről nem sok szó esett életében, és az azóta eltelt időben sem.

Sokan tudják, hogy a költőt vissza-visszatérően provincializmussal, nacionalizmussal vádolták, aki bezárkózik a nagyrészt maga által kreált problémák közé, és nem hajlandó észrevenni, hogy megváltozott körülötte a világ.

Semmi sem áll ennél távolabb, hiszen mindennek éppen az ellenkezője az igaz. Csóri a világra nyitott, széles látókörű, kapcsolatainkat jól értő és meghatározónak tartó ember volt, igaz, hogy mindezt legvégső soron magyar kontextusban, magyar szemszögből és magyar érdekek szerint nézte. De hát lehet, és van értelme másként? Gyakran idézte Németh Lászlónak a 30-as években leírt egyik mondatát, miszerint a legjobb külpolitika alapja a jó belpolitika.

Nézeteivel és terveivel hosszú beszélgetéseinknek a folyamán – mester és tanítvány között – találkoztam először, melyet a 80-as évek derekán folytattunk nyelvről, Erdélyről, politikáról, benne gyakran külpolitikáról. Kimondatlanul, majd később kimondva is sorsunkról, a majdani rendszerváltatásról, a leendő MDF-ről beszéltünk, bár az még nevében sem létezett, mert a név csak évek múltán hangzott el először, ha jól emlékszem, Kiss Gy. Csabától. A külpolitikai témák között gyakran forgott szomszédaink neve, de gyakran pl. Amerika is, és nemcsak közvetlenül a magyarság kapcsán. Arra is emlékszem, hogy kifejtette, ha helyzetbe kerülünk, a Republikánus Párttal keressük első sorban a kapcsolatot, mint ahogy az később meg is történt. Még a rendszerváltozás előtt egyszer együtt voltunk az USA-ban, ahol lenyűgözött az a célszerűség és természetesség, ahogy az idegen közegben mozgott.

Később a legnagyobb készséggel tett eleget minden kérésnek, vagy javaslatomnak, aminek valamilyen kapcsolati aspektusa volt. Amikor az Antall-kormánytól 1990-ben megkaptam első nagyköveti kinevezésemet, a célországokba történő kiutazásom előtt könyveit összegyűjtve, megkértem, dedikálja az összeset, hogy magammal vihessem őket ajándékba. Rajta kívül még egy valakit kértem erre, aki ugyanazt a fél mondatot írta mindegyik könyvébe. De Csóriról órákig ültünk együtt, aki minden egyes könyvbe valami mást írt.

Számos példány ma emigráns szervezetek mellett ausztráliai és új-zélandi egyetemeket, illetve könyvtárakat gazdagít.

Hazatérésemkor Csóri már a Magyarok Világszövetségének elnöke és ezáltal is fokozottan közéleti szereplő volt, én pedig a Szövetség külügyi titkára lettem. Az Elnök így határozta meg a feladatomat: te ne a külhoni magyar szervezetekkel foglalkozz, arra vannak többen is, hanem a sorsukat befolyásoló nemzetközi szervezetekhez és a külföldi politikusokhoz keress utat. A 90-es években, főként az évtized derekától az MVSZ Benczúr utcai székháza a hazai közélet és NGO-szintű kapcsolataink központja volt. Az élénk és gyakran hektikus forgalomban szinte egymásnak adták a kilincset a külföldi és hazai vendégek, kezdve New York állam magyarul nem beszélő, de apai ágon magyar származású és velünk szimpatizáló kormányzójától, George Patakitól például az akkori magyar külügyminiszterig, aki népes küldöttség élén járt a Világszövetségben. Kiderült, hogy sajnos nem egyeznek nemzetpolitikai elképzeléseink.

Részt vettünk és előadásokat tartottunk majdnem minden olyan nemzetközi konferencián, Londontól kezdve Varsón és más fővárosokon keresztül Bukarestig, ahol NGO-k részvétele engedélyezve ill. biztosítva volt. A bukaresti parlamentben Csóri Sándor nevében méltathattam az 1568-as tordai országgyűlést, ahol a világon elsőként deklarálták a vallási türelmet.

A külügyes vendégeink között ott sorjázta „kihelyezésre” (első kiutazásra) készülő új nagyköveteink, akik számára Csóri Sándor jelentette az etalont, nem kizárólag a célország emigrációs ügyeiben; minden beszélgetés fölért egy-egy nem hivatalos nagyköveti utasítással.

Az akkori politikai helyzet szabta meg, hogy a figyelem hangsúlyozottan déli szomszédaink felé forduljon. Csóri kapcsolatokat kezdeményezett a horvát kormánnyal, benne a külügyminisztériummal, valamint a velünk természetes partnerséget vállaló Matica Hrvatska-val. Hivatalában fogadta többek között a hazánkba látogató horvát külügyminisztert. Később meglátogatta Eszéken a Matica elnökét, akivel együttműködési szerződést kötött. Nagy kár, hogy a folyamat megszakadt. Sajnos, ugyanez a sors jutott a már jól alakuló szlovén kapcsolatainknak.

Mégsem volt mindez hiábavaló, mert addigra Csóri már stabil építőköveket tett hozzá a magyar-horvát és a magyar-szlovén kapcsolatokhoz.

Külön figyelmet kaptak a horvátországi magyarok megpróbáltatásai. Csóri személyesen látogatta meg a háborúban szétlőtt Szentlászlót és a környező magyar falvakat. Az MVSZ segítette őket, ahol lehetett, és tervek készültek a továbbiakra. Elmentünk egészen Zágrábig. Fogadott Franjo Tudjman elnök is, akinek Csóri rendelkezése szerint összefoglaltam Szentlászló helyzetét és tolmácsoltam a magyarság kéréseit.

Következő nagyköveti szolgálatomhoz is Csóri Sándortól kaptam a legjobb és legfontosabb tanácsokat, és ez így történt a későbbiekben is. A nemzet költője volt, de számomra ő volt az igazi külpolitikus is.

RÉGMÚLT KARÁCSONYOK EMLÉK-FOSZLÁNYAI

TELCH GYÖRGY

Az Első Világháború végén, 1918. novemberében Délvidéket Szerbiához (később Jugoszlávia) csatolták. Zomborban lakott a családuknak, édesapám akkor 14 éves volt. A lakosság rögtön elvesztette az eredeti magyar állampolgárságát és jugoszláv állampolgár lett. A fiatalembereket besorozták katonának, majd leszerelés után mindenki rezervista lett. Édesapámnak és a testvéreinek is ez volt a sorsa, amikor elérték a katonaköteles kort.

1941 áprilisában Jugoszlávia szétesett és megszűnt létezni. Délvidéket ismét Magyarországhoz csatolták. Apám a testvéreivel, Feri bácsival együtt hazajött a háborúból, ahol a jugoszláv királyi hadsereg rezervistáiként szolgáltak.

Az életünk ismét normális körülmények közé került. Családuknak folytatta a bevonulás előtti munkát az elektromechanikai műhelyünkben. A magyar hatóságok elismerték apám szakmai képesítését. Mindent jegyre adtak ugyan a háború miatt, de volt, mit ennünk, mert sok gazda természetben fizetett a mechanikai munkákért - és még a békeidőkből volt ruhánk bőven.

Ősszel óvodás lettem, noha már öt éves voltam. Itt együtt voltam a többi szomszéd gyermekkel, akikkel később egyszerre mentünk az iskola első osztályába.

Végre eljött 1941 karácsony nagyhete. Nagy izgalom előzte meg. Megvásároltuk a fenyőfát, amit a hideg üveges verandán tartottunk. Édesanyám napokon át sütött-főzött. Emlékszem, nagyon szerettem kinyalni a krémes edényeket, amikben a sütemények töltelékét kikavarta, és mindig én kaptam meg a szeletelés után visszamaradt sütívégeket is.

Magdus nagynéném velünk lakott. Ő volt anyám legfiatalabb húga, mindössze 14 éves volt, amikor nagymamám meghalt 1935-ben, ezért anyám nevelte fel. December 22-én volt a születésnapja, de azt később ünnepeltük.

Karácsony előestéjén (Ádám-Éva napján) desapám a templomba vitt (a kéttornyú zombori Szt. István templomba), amelyet 1904-ben építettek, abban az évben, amikor édesapám született. A Karmelita Rendhez tartozott, amelynek papjaival édesapám barátságban volt. A templom bejáratánál jobbra volt

egy terem, amelynek ajtaja tárva volt karácsonykor, hogy láthassuk a betlehemi jászolt a Kisdeddal. Csodálatos színben ragyogott az egész jelenet. Távollétünkben édesanyám feldíszítette a karácsonyfát. Sötétedés után értünk haza, és mindjárt asztalhoz ültünk, hogy elfogyasszuk a hagyományos ünnepi vacsorát, ami alatt én nagyon izgatott voltam. Alighogy véget ért az evés-ivás, megszólalt egy üvegcsengő. Anyám kiszaladt, hogy megnézzze, nem az angyal érkezett-e meg a karácsonyfával és az ajándékokkal. S valóban az járt ott, újságolta nagy örömmel. Az ajándékok közül a legjobban életem első meséskönyvére emlékszem, aminek a címe az volt, hogy "Sok, sok mese". Még ma is őrzöm azt a könyvet egy krémszínű kis repülőgéppel együtt, ami a Boeing Stearman model alapján készült.

Most eszembe jut az előző esztendő karácsonya. 1940-ben egy Dux Baba vetítőt és benne egy filmet kaptam ajándékba. A fehér-fekete rajzfilmen egy sereg állat kergette egymást és bukfenceztek össze-vissza. Végül az izgalomtól kifáradva, apám meseolvasása közben estem bele az ágyba. Szüleim elmentek az éjféli misére, engem Magdussal hagytak.

Karácsony napján az egész rokonság ünnepi ebédre gyűlt össze nálunk, ami a késő délutáni órákba nyúlt.

Karácsony másodnapján az egész család a közben újra megnősült nagyapámnál ebédelt. Ekkor ünnepeltük Magdus 20. születésnapját is, felköszöntöttük István nagybátyámat (dec. 26.) és a János nagyapámat és nagybátyámat (dec. 27.) Ilyenkor a nap közös éneklésben végződött. Nemcsak magyar, hanem bunyevác (horvát) karácsonyi énekeket is daloltak, mert nagyapám felesége, Mari néni bunyevác volt. Mi, a hat unokatestvér rendkívül élveztük ezeket az ünnepeket.

Ez volt a legutolsó karácsonyunk, amit édesapámmal együtt töltöttünk.

1942 szentestéje már nagyon nyomott hangulatú volt. Néhány apróság mellett ekkor kaptam meg Aesopus meséit, amit szintén megtartottam a mai napig. De nem volt ünneplés.

A frontról a levelezőlapok édesapámtól megkésített postai dátumot mutattak, így a november 3-án írottak csak november 12-én tették postára, a november 18-án keltezetet december 20-án, együtt a december 11-eivel. Teljesen megszakadt aztán vele a kapcsolat, a frontról pedig egyre rosszabb hírek érkeztek. 1943. január 13-án, mielőtt a legutolsó tábori lap megérkezett volna tőle, bekövetkezett a voronyezsi (Don-kanyar) áttörés. Ezt ugyan a magyar kormány eltitkolta előlünk, ám a pletykák terjedtek, amelyeknek valóságalapja volt.

A háború után édesapámat halottnak nyilvánították. A jugoszláv törvényszék feltételezések alapján 1943. január 31-t írta be az elhalálozás időpontjaként. Ez azt jelenti, hogy amikor megkaptuk az utolsó két lapot tőle, már talán nem is volt életben.

Ahogy a munka befejeződött, az inasok és segédek bejöttek a lakásba Boldog Karácsonyt kívánni. Édesanyám megkínálta őket süteménnyel és egy pohár borral. A háborús hírekről beszélgettek. János bácsi, a munkavezető

megjegyzésére emlékszem, aki nem értette a kormányt, hogy miért küldte a hadsereget ki Oroszországba amikor augusztusban, rövid kilenc hónappal azután, hogy az Amerikai flottát Hawaiban a japánok már tönkre bombázták és megszállták a csendes-óceáni szigetet (később megtudtam hogy ez a japánok által megszállott Guadalcanal volt). Félt mindenki a következményektől.

Az 1943 karácsonya csendesen telt el. Nem volt nagy családi összejövetel. A nagybácsikat elvitték katonának. Egy kevés finomság mellett *“Autós Peti és Barátja a Soffőr”* című mesekönyvet kaptam ajándékba. Még ma is meg van az is.

1944 októberében a jugoszláv partizánok és az oroszok megérkeztek. Nagyon sok magyar család elmenekült - biztonságba Magyarországra vagy tovább. A mi rokonságunkból is sokan elmentek. A családuink nagyon megcsappant.

De még mindig reméltük, hogy egy nap édesapám hazajön, tehát maradtunk, bár a kilátások nagyon rosszak voltak. A nagy udvarunkba az oroszok betelepédtek teherautóikkal, hadi felszereléseikkel, ők használták a műhelyt saját céljaikra. A front közel, alig 10 kilométerre volt tőlünk Bezdánánál a Dunán. Aztán áttörtek Batinánál, majd továbbhúzódtak, és egy héttel karácsony előtt az utolsó orosz is elhagyta a házuinkat. Így édesanyám és én végre magunkra maradtunk. Anyám kétségbeesett nagytakáitással akarta eltüntetni a rettenetes nyomokat, amiket maguk után hagytak.

1944 karácsonya volt a legrosszabb. Egyedül voltunk - csak mi ketten. Többet nem volt körülöttünk család. Nem tudtunk karácsonyfát vásárolni, nem volt. Néhány fiú felmászott a magas fenyőkre és a felső ágakat levágták. Addigra minden illúzióm már eloszlott a Mikulásról, már nem hittem, hogy angyalok hozzák a karácsonyfát. Szentestére szereztünk mi is néhány örökzöld ágat, amit egy vázába tettünk. Elővettük a díszeket és a kis gyertyákat. De nem volt szaloncukor sem. Édesanyám egy orosz katonával csereberélt egy üveg lőrét (rossz bort) egy kiló cukorért. Ebből égetett cukrot készített és becsomagolta a darabkákat színes papírkákba, majd cérnával az ágakra függesztette. Ajándékok nem voltak abban az évben. Nem volt pénz és úgy sem lehetett semmit vásárolni. Háború volt - szomorú karácsony...

Karády Katalin: *Valahol Oroszországban (1942)*

„... Üzenet jött messze-messze földről,

Halványzöldszín tábori levél.

Aki írta, a szívével írta,

Minden sora őszintén beszél.../Muszka földre lassan jár a posta...”

MEMORIES OF CHRISTMAS PAST

GEORGE TELCH

This story takes place in the City of Zombor (Sombor) in Southern Provinces (Délvidék) of Hungary. In November 1918 at the end of world war I Serbia (later renamed Yugoslavia) annexed this territory. My father was 14-years-old then. Immediately they lost their original Hungarian citizenship and became citizens of Yugoslavia. The young men were subject to military conscription, at the end of which, they were automatically in the reservists.

In April 1941, Yugoslavia fell apart with the German invasion and the Southern Provinces (Délvidék) reverted to Hungary. Both, my Father and Uncle Feri (Frankie) had safely returned from the War (they were reservists in the Royal Yugoslav Army).

Our daily lives settled into a normal routine. Business in the workshop (electromechanical) was carried on as before. The Hungarian Authorities recognised my Father's Licenses formerly issued by Yugoslav Authorities. There were food, clothing and other rationing as everything was needed for the War effort. However, we ate relatively well, as we were getting extra food from farmers whose equipment was repaired in the shop and they often paid in kind.

That Fall I entered Kindergarten; I was 5 years-old. I found myself in the company of the neighbourhood kids, with whom we started in Grade 1.

Finally Christmas Week of 1941 came around. There were great excitement and anticipation. We would buy a Christmas tree and leave it in the cold glassed in porch. My Mother has been cooking and baking for the several days. I got to lick the mixing bowls of the cremes and icing and received the small trimmed off end pieces.

My Aunt Magda was living with us. Mother's youngest sibling was only 14 years old when Grandmother died in 1935. So my Mother raised her. Her birthday was on December 22, but it was celebrated later, as explained below.

Christmas Eve arrived. In the afternoon my Father took me to Church. We went to the double spired "New Church" (it was dedicated in 1904, the year my Father was born, named after St. Stephen, the first Hungarian King). It was in the care of Carmelite Friars. My Father had a friendly relationship with them. Near the entrance, to the right, there is a room which was opened at Christmas. There is a permanently installed Nativity Scene occupying the entire room and there were many coloured lights, a wondrous sight to behold.

While we were away, Mother secretly decorated the Christmas tree. When we arrived home after dark, first, we would have a solemn Christmas Eve dinner with certain traditional foods. I could barely eat from the excitement of the anticipation. As dinner came to an end, there would be a tinkling of a glass bell and Mother would rush out saying that she would look to see if the Angel had arrived bringing the Christmas tree and the presents. She would rush back excited-

ly saying that the Angel arrived and come and look. I clearly remember the presents. Among others, the main ones were my first story book, "*Many, Many Stories*" ("*Sok Sok Mese*") which I have to this date, and double winged metal air plane, (as I later found out, a Boeing-Stearman model).

I remember that the previous Christmas (1940), I received a small red Dux Baba movie projector and a film to go with it. The film was a black and white cartoon in an endless loop, which went around and around with animals chasing each other and taking pratfalls.

After all the excitement and Father reading a story, I was put to bed. My parents went to Midnight Mass, leaving me with Aunt Magda.

On Christmas Day all the Aunts and Uncles with my Cousins came to Dinner at noon. The get-together lasted late into the afternoon.

On the Second Day of Christmas (Boxing Day), the entire Family went to Grandfather's house (he had remarried) for noon Dinner and another feast. Besides Christmas, we also celebrated Aunt Magda's 20th Birthday (Dec. 22), Uncle Stephen's Name Day (Dec. 26) and Grandfather and Uncle John's Name Day (Dec. 27). Name Day is the Calendar Day that commemorates the patron Saint after whom a person is named. In some societies or Countries, it is more important than the Birth day. Everybody ended up singing. Besides Hungarian Christmas songs, there were Bunjevac (Croatian) songs too because Grandfather's wife, who was called Aunt Mary (didn't call her Grandmother), was of Croatian origin. To this day I remember a couple of those songs. There were six of us cousins and had a wonderful time.

This was the last Christmas with my Father.

The Christmas of 1942 was very subdued. Besides some treats (no more oranges and figs), I received the story book "*Aesop's fables*" (*Aesopus Meséi*) which I still have. There were no big celebrations. The last postcard we received from Father on the Front was dated November 3, and postmarked November 12, 1942. The second last postcard was dated November 18 and postmarked December 20, 1942 and the last postcard dated December 11 and postmarked December 20, 1942. Obviously communications were breaking down and the situation at the Front was very desperate. Then, well before we received the last two postcards, the Russian Voronyezh (Don-Bend) Breakthrough occurred on January 13, 1943. This was kept a secret by the Hungarian Government, but there were rumours.

After the War, my Father was declared dead, the date arbitrarily established by the Yugoslav Court as January 31, 1943. So his last two postcards probably didn't reach us during his lifetime.

That year, on Christmas Eve, as work wound down in the workshop, The apprentices and journeyman came in to wish us a Merry Christmas. Mother offered a glass of wine and some cookies. They were chatting about the fortunes of the

war. One of the Journeymen, Uncle John said that he cannot understand the leadership sending the troops to Russia, when already by August, in short nine months, the Americans have rebuilt their Pacific Fleet and landed on Japanese islands (as I found out much later, he referred to Guadalcanal). He was afraid of dire consequences.

The Christmas of 1943 was again quiet, no big celebrations as the uncles were away in the Army. Besides some goodies, I received the story book "*Auto Peter and His Friend the Chauffeur*" ("*Autós Peti és Barátja a Sofför*"). I still have it.

As the war wore on, in October 1944 Yugoslav Partisan's together with Russian Army arrived. Many Hungarian families went away to safety in Hungary and other places. Many of our relatives went too. So our extended family shrank considerably.

We were hoping that one day Father would come home, so we stayed. The situation was very bleak. Our large yard was used to house Russian supply trucks and the workshop was repairing their equipment. The Front was about 10 kilometres away on the Danube at Bezdán. After their breakthrough to at Batina, West across the Danube, the Front moved on and a week before Christmas the last of the Russians moved out of our house and yard. So my Mother and I were alone. She did a major housecleaning.

The Christmas of 1944 was the worst we experienced. Alone, just the two of us. There was no large family gathering anymore. There were no Christmas trees to be had. Some teenagers climbed some tall pines and cut down the top 3 - 4 feet. By now I had no illusions as to Saint Nick and Angels bringing the Christmas tree and presents. Reality set in.

On Christmas Eve, we managed to get a few branches, which we put in a vase. We took out the decorations and candles. There were no traditional fondant candies for the tree. Previously Mother traded a bottle of plonk (bad wine) for a kilo of sugar with a Russian soldier. She caramelized the sugar and wrapped the pieces in leftover fancy paper to hang on the branches. There were no presents that year; there was no money and nothing could be bought anyway.

With Christmas Greetings.

KÍVÁCSI PALKÓ

Mesét mondok néktek gyerekek, egy kisfiúról, aki szörnyen kíváncsi volt. Hát figyeljétek ide.

Ez a Palkó, akiről a mese szól, egészen jó gyermek lett volna máskülönben. A leckéjét megtanulta, írni is rendesen írt, az egyszeregyet is tudta. Hazudni egy világerért sem hazudott volna és segített az édesapjának fát vágni, amikor leghidegebb volt is. Mert a Palkó édesapja favágó volt. Nyáron fent lakott az erdőben egy kicsi faházikóban, olyankor Palkó is ott lakott vele és egész nap kint kószált a hatalmas fák között, szedte a gombát, virágot, játszott a madarakkal, gyíkokkal, még a mókust is megkergette.

Télen, mikor az édesapja lejött a nagyerdőből, Palkó is vele jött. Lent laktak a faluban, Palkó iskolába járt és amikor ráért, elment az édesapjával a házakhoz fát vágni.

Hiszen minden szépen, jól is ment volna, csak az a csúf kíváncsiság ne lett volna! De akár tél volt, akár nyár, Palkó nem tudott leszokni róla.

Egyszer aztán, egy karácsony előtt, Márton gazdának fel kellett mennie az erdőbe. Magával vitte Palkót is.

— Édesapám, felmegyünk a fenyvesbe? — kérdezte Palkó kíváncsian.

— Nem, fiacskám, oda most nem lehet felmenni.

— Miért, édesapám?

— Mert ott most karácsonyi angyalok dolgoznak. Kiválogatják a karácsonyfának való fenyőket. Meg is jelölik, hogy senki hozzá ne nyúljon.

— Hogyan jelölik meg?

— Aranyos angyalhajat kötnek reá. Azután feldíszítik minden jóval.

— Nekem is választanak egyet, ugye, édesapám?

— Ha nem kíváncsiskodsz mindig, Palkó fiam!

Palkó elhallgatott. De ettől kezdve nem volt nyugta, egyre azon törte a fejét, hogy mit is csinálhatnak fent, a fenyvesben az angyalok. Be jó volna meglesni őket! Hátha nem is haragudnának meg érte? Még segíthetne is nekik.

Az édesapja, mintha csak kitalálta volna, hogy kíváncsi fiacskájának hol jár az esze, figyelmeztette:

— Aztán eszedbe ne jusson a fenyők felé menni Palkó! Az angyalok nem szeretik, ha emberféle meglátja őket!

Hanem Palkónak ugyan hiába beszélt. Alig várta hogy édesapját megint munkába hívják, szép csöndesen megszökött hazulról.

Ment, ment fel a hegyoldalra, bizony már bealkonyodott, mire a fenyvesbe ért, mert a fenyők a hegy tetejét kedvelik. Hideg is volt, vacogott a foga, sötét is volt, de nem félt. Egyszer aztán valami halk, finom csilingelést hallott. Nagyot dobant a szíve, és most már óvatosabban surrant előre a nagy fák között. A bokrok mintha csak meg akarták volna állítani. Egyik beléje kapaszkodott, a másik havat rázott a nyakába. De Palkó csak ment, nagyon kíváncsi volt!

Hirtelen állott meg, mintha a lába gyökeret vert volna. Egy

pillanatra még a szemét is behunyta, hogy meg ne vakuljon a nagy csillogástól. Mikor kinyitotta, olyan szépet látott, mint földi ember még tán soha: ezernyi karácsonyfa ragyogott előtte, egyik már készen, feldíszítve állott, a másokra most aggatták az angyalok a díszeket, mindenütt aranyhajú angyalok sűrögtek-forogtak, nevetgéltek, énekeltek, annyi volt a dolguk, hogy nem vették észre a betolakodót.

A karácsonyfák között pedig mindenütt halommal hevert a szép játék. Némelyikről Palkó azt sem tudta, hogy micsoda. Bizonyosan városi gyermek kért olyat!

Mikor aztán kicsit megszokta a fényt, meg a lármát, beljebb is merészkedett. Hátha el tudna jutni egyik játékrakáshoz úgy, hogy az angyalok ne vegyék észre? Ha megnézhetné a sok csodálatos holmit közléről! Még tán kezébe is vehetné őket!

A kíváncsiság olyan erős volt benne, hogy meg is indult. Nem vette észre, hogy egyik kis angyal jóideje figyelni már. Az angyalka előbb haragosan rá akart szólni a haszontalan fiúcskára, aki idemerészkedett, azután gondolta, inkább megnézi, mit is akar?

Mikor látta, hogy Palkó csak kíváncsiskodik, megcsóválta aranyos fejét és elröppent. Éppen akkor ért vissza, mikor Palkó megindult a játékok felé. Az angyal aranyos kis vödört hozott magával, benne jókora ecsetet, azzal az aranyos ragasztófestékekkel festették aranyszínűre a fenyőtobozokat, hogy szebben csillogjanak a karácsonyfákon. Az angyalka most észrevétlenül bekente vele Palkó egyik fülét és jól odanyomta hozzá a nagy fenyő ágát.

--Jajajaj! - kapott a füléhez Palkó, de már későn. Az bizony odaragadt a fenyőhöz. Mozdulni sem tudott tőle. Mert mikor lépni akart, csak a füle nyúlott hosszúra.

Most ijedt csak meg kíváncsi Palkó! Mi lesz itt! Bizonyos, hogy az angyalok észre veszik, még tán meg is verik vagy itt hagyják örökre, a fához ragasztva.

Erőlködött, rángatta a fülét, azt sem bánta, ha fáj. Nyúlt is a füle, már készer akkora volt, mint azelőtt, még tán nagyobb is, de csak nem vált el a faágtól.

A kis angyal, aki hátúlról nézte, majd legurult nevéttében.

— No, kíváncsi Palkó, most megjártad! Akkora lesz a füled, mint egy lapát és aranyos is.

Végre Palkó akkorát rántott a fülén, hogy a faág vége letört. Mehetett, amerre látot. Azzal most nem törődött, hogy fáj a füle, csak futott, futott hazafelé.

Késő este volt, mire hazaért. Amikor a spkáját levetette, édesanyja majd szörnyet halt ijedtében. Hogyne! Palkó füle akkora volt, mint a kenyérsütő lapát és mintha szinaranyból lett volna. Mosták, dörzsölték - hiába. Az angyalok festékét nem lehet lemosni.

Ugy-e, gyermekek, elhiszitek, hogy Palkó leszokott a kíváncsiságról? De még emberek közé is alig mert menni, mert mindenki csúfolta, nevette. Csak a tanítója csóválta szomorúan a fejét, valahányszor látta.

Így tartott ez egy évig. Palkó úgy leszokott a kíváncsiságról, hogy ha az aranyszínű óriás füle nincs, el sem hiszi senki,

hogy valamikor kíváncsi Palkónak hívták.

Eljött a karácsony is. És Palkó nagyot gondolt. Megint csak felment a fenyvesbe, a karácsonyfa erdőbe. De bizony nem leselkedni! Meg akarta kérni az angyalkákat, hogy szabdtítsák meg csúf, aranszínű ékességétől. És az angyalkák meg is tették. Mire Palkó hazaért, megint rendes, apró, rózsaszínű füle volt. Még karácsonyfát is küldtek neki az angyalok.

Gyerekek, ti is vigyázzatok ám a fülecskétekre, mert sohasem lehet tudni, merre találkoztok egy angyalkával, aki a kíváncsi gyermeket megbünteti!

CURIOS PAUL

Hungarian Christmas Story

I am going to tell you a Christmas tale about a small boy, who was awfully curious by nature. So pay attention.

There was a boy named Paul. He was quite a good boy and well behaved. He studied hard and was getting good marks. His spelling was good and knew his Multiplication Table. Paul never lied and helped his Father chop wood even on the coldest Winter day. Paul's Father was a woodcutter by trade. During the Summers Paul and his Father lived in the forest in a log cabin. When his Father was away cutting wood, Paul was never bored. He wandered among the giant trees of the Forest, picked mushrooms and flowers, played with the birds and lizards and chased the chipmunks.

In the Winter they came down from the Forest. They lived in a Village where Paul attended School. When he had time, he went with his Father from house to house to chop up the logs for the fireplaces.

Everything would have gone well if only the ugly curiosity didn't exist. It didn't matter if it was winter or Summer, Paul could not shake it off.

One day just before Christmas, Paul's Father had to go up into the Forest. He took Paul with him.

"Dad, are we going to go up into the Pine Forest?" asked Paul.

"No, my son, we can't go up there now."

"How come, Dad?"

"Because the Angels are working there to prepare the Christmas Trees. They choose the ones they will deliver and mark them."

"How do they mark those trees?" asked Paul

"They tie Angel Hair on them and then decorate them" replied his Dad.

"Will they choose one for me too, Dad?"

"Only if you stop being curious" replied his Father.

Paul became quiet. He became restless and could only think about what the Angels may be doing in that Pine Forest on top of the Mountain. Oh how wonderful it would be to see them work! Perhaps they might not get angry. Maybe he could even help them. As if Paul's Father read his thoughts, he said:

"Don't you dare to go up there Paul! The Angels don't like if humans see them!"

But the warning was in vain. At the first opportunity when his father was called to work, Paul quietly sneaked away.

He walked and walked up the Mountain side and dusk set in by the time he got there. It was cold too and his teeth were chattering, but he was not afraid.

Suddenly Paul heard the fine tinkling sounds of thousands of little glass bells. His heart started to race and he walked more cautiously between the big trees. It was as if the bushes wanted to hold him back: their branches seemed to grab his coat and one shook a clump of snow down his neck. But Paul just went on - he was very curious!

Suddenly he stopped as if his feet became rooted into the ground. For a moment he closed his eyes he was so blinded from the shining, glittering scene. When he looked again, he saw such wonders which humans have never seen before. There were thousands and thousands of Christmas Trees in front of him; some fully decorated, and others were being worked on by golden haired Angels. As the Angels were working, they were laughing and singing; they were so busy that they have not noticed Paul.

Among the Christmas Trees there were huge piles of toys, games and all kinds of presents. Paul didn't even know what some of the toys and games were. Surely children from the Big City asked for them. When he got used to the strong glittering

light, Pauls sneaked closer. His curiosity overwhelmed him. He thought maybe he could get close to take a good look at those toys. Maybe he could even touch them.

He didn't notice that a small Angel has already been watching him for a while. This Angel wanted to yell at him and chase him away, but then thought that it might be better to see what Paul wanted.

When the Angel saw that Paul was just being curious, he flew away with a head shake. Just as Paul reached the toys, the Angel arrived back with a bucket of sticky gold paint, the kind they use to paint the pine cones. The angel daubed some paint onto one of Paul's ears and stuck it to a branch of a large Christmas Tree.

"Ouch!" cried Paul and tried to pull his ear free. It was too late. His ear got firmly stuck to the branch. When he tried to step away, his ear just stretched.

Paul got really scared! What is going to happen now? Surely the Angels will now notice him; they may punish him and even leave him here stuck forever.

Paul was pulling and tugging his ear. It was hurting, but he didn't care. His ear was just stretching; it was already twice as big than before, but he couldn't free himself.

The little Angel, watched him from the back and laughed so hard that he rolled on the ground.

"Well Curious Paul, you have had it! Your ear will be as big as a snow shovel and gold too" said the little Angel.

Finally, Paul gave his ear such a big tug that the branch it was stuck to, broke off. With that, he took off like a rabbit and ran all the way home.

By the time Paul got home, it was late evening. When he took off his hat, his Mother almost died of fright. Paul's ear was as big as a snow shovel and looked like it was made of solid gold. They washed it, rubbed it and did everything, but without a result. The Angel's paint could not be removed.

Well kids, would you believe that Paul stopped his habit of curiosity. He barely ventured among the people because they all laughed at him. Only his teacher shook his head sadly every time, he saw Paul. This went on for a whole year. Paul so completely shook off his curiosity, that only his giant gold ear was a reminder that once he was called Curious Paul.

Christmas time arrived. Paul suddenly got a great idea. He went up into the Pine Forest on the Mountain, but not to snoop about. He wanted to ask the Angels to free him of this ugly golden mark.

The Angels obliged Paul and by the time he got home, his ear was a normal, small pink ear. The Angels even brought him a Christmas Tree.

Well, kids, be careful with your ears, because you never know when an Angel might pass by and punish curiosity.

Translated by George Telch

A NÓTAFÁ

A Küküllő mentén jártam, ott hallottam történetét e csodanótafának.

Élt itt egy lány, aki nem tudott ének nélkül élni. Kora reggel kelt, énekekkel köszöntötte a napot, az állatokat, énekelt a kútnak, amíg vizet húzott belőle, dalolt a síró kisgyerekeknek, a szomorú embereknek, énekelt napestig, amíg párnára nem hajtotta fejét. Amerre járt, csengő dalától minden vidámabb lett, még a patak is frissebben csörgedezett medrében, ha a lány hangját hallotta.

Rengeteg éneket tudott, vidámat, búsat, szerelmeset, mulatósat, köszöntőt, búcsúztatót, öregnek és gyerekeknek valót, mindig olyat, amilyenre éppen szükségük volt az embereknek.

Mindenki szerette, egyedül a bíró felesége orrolt rá, aki nemhogy énekelni de még mosolyogni sem tudott. Fondorlással rávette a bírót, hogy űzze el a lányt, mert nincs a falu hasznára, hiszen többet énekel, mint dolgozik. A bíró maga elé hívatta a lányt.

– Megtiltom, hogy énekeddel zavard a falut, dörögte, ha nem hallgatsz el, le is út, fel is út, többé itt nem marad-hatsz.

Az éneklő lány sírva intett búcsút a falujának. Indult, de maga sem tudta, hová-merre menjen, csak követte a kanyargós utat. Szomorú énekét felkapta, s vitte-vitte a szél.

Messze jutott már a falujától, amikor egy öreg tölgyfához ért. Letelepedett a tövében, és elaludt. Másnap a falu néma csendre ébredt. Nem csendült fel a vidám énekszó. Szomorú volt öreg és fiatal. A gyerekek sírtak, az asszonyok hiába próbáltak énekelni nekik, még hangosabban rítak. Az öregek unatkoztak, de még a bíró is búskomorrá vált. Megbánta már, hogy elűzte a lányt, ám hiába küldetett érte, senki nem tudta megmondani, merre ment, hová lett.

Történt aztán, hogy Világszép királyfi épp az öreg tölgyfához kötötte ki lovát. Nagy bánata volt: szemét évek óta kerülte az álom, csak kóborolt kétségbeesetten az országban. Amint törődött testét a tölgyfa árnyékában pihentette, andalító dallam lengte körül, s mély álomba merült. Hét nap és hét éjszaka egyvégtében aludt. A tölgyfa ezalatt szebbnél szebb dalokat énekelt neki.

– Istenem, de régen nem aludtam ilyen jót – nyújtózkodott a királyfi.

Ezentúl minden nap kijött a tölgyhöz. A fa énekekkel ringatta álomba, majd énekekkel keltette.

Egy napon aztán a királyfinak messzi országba kellett indulnia. Szerette volna magával vinni a daloló fát, hogy ott is jól aludjon. Jöttek a favágók fejszékkel, fűrészekkel, hogy a királyfi parancsára kivágják a fát.

– Ne bánts, királyfi – sikoltott a fa –, mert ha kivágsz, soha többé nem hallasz dalolni.

Abban a pillanatban előlépett a fában megbúvó lány. A királyfi nem látott nála szebb teremtest, pedig sokat utazott, sok országot bejárt. Szíve nyomban lánggra lobbant, és ott helyben megkérte a kezét.

Illustráció: Mária Witzman, Orsi

Hazatérve nagy lakodalmat csaptak. A bíró is megérkezett a falu népével. Bocsánatot kért az éneklő lánytól. Belátta, hogy szépen énekelni nem haszontalan dolog, mert az éneklés szebbé teszi az életet, vigasztal és gyógyít, álomba ringat és öröme ébreszt. Az éneklő lány ezentúl ismét naphosszat dalolt. Boldog volt a királyfi, boldog volt a falu, sőt az egész ország népe. Azóta hívják a sok dal-

lamot ismerő népi énekest nótafának.

AZ EGY ÉVE ELHUNYT KÖTŐ JÓZSEF ERDÉLYI SZÍNHÁZTÖRTÉNÉSZRE EMLÉKEZÜNK

Az erdélyi magyar közélet egyik legaktívabb, legismertebb kultúr-aposztolát veszítettük el 2015. január 20-án: Kötő Józsefet, aki 1939. augusztus 8-án született Kolozsváron.

Kötő József színház-történészt, a Kolozsvári Állami Magyar Színház egykori igazgatóját 1997-ben is-

mertem meg a marosszéki Székelyszentistvánon, a negyedik Szent István-ünnepség alkalmával. Még néhány nap volt az augusztus 31-re tervezett pusztakamarási Sütő András-születésnap (70.) megünnepléséig és a falutalálkozáig. Mikor elmondtam, mire készülünk, nyomban megígérte támogatását. Két hét múlva az EMKE e célra szánt anyagi segítségével a tarsolyában jött Pusztakamarásra jeles kolozsvári személyiségek kíséretében. Aztán még két alkalommal segítette Pusztakamarás neves írójának születésnapjának megünneplését: 2002-ben, amikor a 75 éves Sütő Andrást ünnepelte a Kárpát-medence magyarsága, és 2007-ben, amikor emlékünnepeket tartottunk az író 80. születésnapja alkalmából. Kötő József mindegyiken ott volt, beszédet mondott, veretes szöveggel figyelmeztetve: mindig, mindenhol legyen egy tiszteletes úr, aki megfogja az új sütőandrások kezét, és mindig legyen iskolánk, ahová beadhatjuk az ígéretes tehetséget.

Kötő Józseffel számtalan helyen találkoztam Erdély tájain az elmúlt évek során. Mikor tehettem, mindig ott volt, ahol az erdélyi magyar kultúra megünneplésére, jeles évfordulók tartására, emlékjelek hagyására került sor. S közben volt ideje a közösségi munkára is: segíteni-építeni a nyelvi erózióban szenvedő szórványt, a gazdaságilag elmaradt, süllyedő magyar vidéket, és itthonmaradásra biztatva az elvándorlás göcsörtös botját kereső nemzetárasainkat.

Igazi közösségi ember volt - közösségben gondolkodó, intézményteremtő egyéniség. Szellemes, barátkozó, közvetlen embertípus. Magyarsága és emberi tartása példamutató volt! Ahol és amikor tehettem, a megmaradás reménységének magvait hintette Nagybányán és Kovásznán, a Bánságban és Csángóföldön, Szamosújváron és Erdőszentgyörgyön. Kevés olyan nagyszerű retorikával megáldott embert ismertem, mint amilyen Ő volt. 2014. augusztus 8. előtt, amikor közeledett 75. születésnapja, elektronikus levelet küldtem Neki, s jeleztem, hogy életinterjút szeretnék vele, amolyan kerekévfordulóst. Nem válaszolt! Tudtam: valami baj van. Sohasem tette ezt! Később már csak az elkerülhetetlen szomorú vég szélszaggata hírei jöttek felénk...

KANADAI / AMERIKAI MAGYARSÁG

1949 óta szolgálja a nyugatra szakadt magyar közösséget.

Elismerten, a nyugati világ legnagyobb példányszámban megjelenő magyar hetilapja. Megjelenik minden szerdán délelőtt, és még aznap olvashatják, akik megvásárolják a torontói magyar üzletekben. Előfizetés \$75 egy évre vagy \$40 félévre, postázással.

A legfrissebb magyarországi, nemzetközi és sport híreket foglalja össze lapunk minden politikai elhajlás nélkül, mint a múltban. A Magyarországon hirdető több ezer olvasóhoz szólhatnak! Olvassa, hirdessen és rendelje meg a mindenki által szeretett Kékújságot!

A legjobban informált magyar a Magyarorságot olvassa!

Published by: Canadian Hungarian Media non Profit Corp.
747 St. Clair Ave. W. #103.
Toronto, ON M6C 4A4 Canada
Telefon: 416-656-8361, Fax: 416-651-2442

Kiadó: Aykler Béla
Főszerkesztő: Susan Papp
Felelős Szerkesztő: Dr Tanka László
Szerkesztő: Balás Róbert
Számítógépes szerkesztő: Horváth Zsolt
Web: www.kanadaimagyarsag.ca
E-mail: info@kanadaimagyarsag.ca

Reméljük továbbra is szolgálhatjuk a magyarságot a nyugat legnagyobb számú hetilapjával.

DOBOS MARIANNE

MI VAN MA, MI VAN MA...

*„a szeretet ha nem látszik
mást önmagával nem takar”
(Jan Twardowski)*

Ki az a szent, akinek névünnepe ma is olyan izgalmas esemény, mely szerzte az egész földkerekségen lázba hozza kicsinyek és nagyok sokaságát. Az ajándékozó, meglepetést osztó szeretet melegségével tölti el az emberszíveket. Megajándékoz a gyermekszemek csillogásával, és ez által főként a kisgyermekes családok karácsonyestét megelőző nagy ünnepe.

A Kis-Ázsiában, 270 körül született, és 342 tájt meghalt Myrai Szent Miklós püspök ő, akinek ünneplése a keleti egyházban kezdődött. Onnan terjedt tovább nyugatra, és lassan-lassan az egész világegyházban ünnepelték, tisztelve élet-szentségét.

Halálát követően mindjárt úgy emlékeztek rá, mint aki számtalan jócselekedetével követte a Mestertől tanult példát, 'körüljárt, jót tévén'. Tudta mindezt valószínűleg azért cselekedni, mert jól látott. Nem a felebarát bűnét, a másik ember gyarlóságát fedezte fel az esendő emberekben, akiknek nemcsak sajnálkozott elesettségén, de látta, ahogyan Jézus is, hogy az emberek olyanok, mint a pásztor nélküli juhok. Akiknek látványa könyörületeségre indít. A könyörületeség pedig a cselekvő szeretet. Olyan szeretet, mint az irgalmas szamaritanusé, melyben a sajnálat és a tett egységes. Mert nagyon ismert az evangéliumi történet, és éppen ezért, talán elkerüli a figyelmünket, hogy ez tulajdonképpen egy válasz. Amikor egy törvénytudó, mint már annyian a farizeusok közül ismét próbára akarta tenni Jézust, azt a kérdést tette fel neki, 'mit tegyék, hogy eljussak az örök életre?', a következő kérdése pedig az volt: 'Kit tekintsek felebarátomnak?'

A válaszokat megfigyelve az első kérdésre adottat tekinthetjük szükségzavúnak, amikor Jézus a törvény idézett helyének betartására hivatkozik. Az Istenhez vezető út megjelölésénél ebben az esetben a saját útját nem említve. (Csak a MTörv6,5 és Lev19,18 az

idézett helyek.)

Amikor azonban a felebaráti szeretetről szól, abba belefoglalja mindazt az egészen újat, amit a világba hozott. Az ő útját. A krisztusi utat, melyet ő jár, és melyet majd évezredekén át az ő követőinek kell járnia. Azoknak, akik a halálát és feltámadását követően az elkövetkező, a végítéletre való visszatérteig tartó korokban vállalják, hogy a mennyei Szamaritanus keze, karja, lába, és szája lesznek. Vándorokként a Mennyei Jeruzsálem felé tartó, veszélyes földi utakon, páratlan önzetlenséggel. Az első 'befektetések' a felebarátnak tett személyes szolgálatban az idő, a fáradtság, a kényelem feláldozása, az erőfeszítő testi munka, és más hasonlóak. Azután a szamaritanus a saját szeretet művét kiterjeszti, amikor is az anyagi 'befektetés' következik, hogy amit ő elkezdett, folytassa legalább addig, ha még nem szívből fakadóan is, és nem a lelkiismerete parancsára, de legalább a pénze áldozatáért a jövőben az, aki még nem ismerte fel, milyen varázslatos érzések fakadnak a tiszta és őszinte szeretet csodálatos működéséből. A történet szamaritanusa gyakorlott volt az irgalmas cselekedeteinek, a könyörületesnek gyakorlásában. A krisztusi elbeszélésből hamar kiviláglik, hogy az a szakértelem, mellyel a sebesültet ellátta, előzetes, hasonló betegellátási tapasztalatokon alapszik. Vannak azonban a testi sebeknél talán még súlyosabbak. A szív, a lélek vérző, nehezen gyógyuló sebei. Vigasztaló szavakkal, kézszorítással, simogatással, meghallgatással, a szeretet pillantásaival fertőtleníthető, az ölelés szorítókötésében rögzíthető sebek ezek. Gyógyításukhoz olyan befektetéseket vár el tőlünk mennyei Atyánk, melyek nem kívánnak anyagi áldozatot, és mégis a legnagyobb 'hozammal' térülnek meg, majd amikor visszaútjában betér Urunk, Jézus Krisztus a nagy világfogadóba, 'ítélni eleveneket és holtakat'. Megtéríteni majd mindenkinek a jóakarásával, és tanult tudásával, tapasztalatával a 'legkisebbeknek' tett 'Viseld gondját!' jócselekedeteit.

Elméletben mindannyian tudjuk milyennek is kellene lennie a könyörületesnek, a cselekvő szeretetnek. A gyakor-

lat?! Bizony sok 'híjjal', hiánnyal van az, már az első keresztény évezred óta. Ezért hagyott maga után olyan maradandó emléket Myra az ég sugallatára megválasztott püspöke: Miklós. Szüleitől nagy vagyont örökölt, ezt megfontoltan hasznosította a rászorulók szükségleteinek kielégítésével Isten dicsőségére. Nemcsak életében, de halála után is meghallgatta, mint jó közvetítő Isten elé vitte az imádságban hozzáfordulók kéréseit. A három eladósorba került szegény lányhoz becsempészett aranyak történetét mindannyian ismerjük. Megcsodálva a találmányt, mellyel egyrészt titokban kívánta tartani, 'ne tudja a jobb kezed, mit tesz a bal' alapon jócselekedetét, de tapintatával tekintettel volt arra is, hogy ne adja a pletyka szájára se a lányok, se a maga tisztességét, becsületét, jó hírnevét. Mert hiszen mit keres egy püspök a leányszobák környékén.

Ahogy a mi Urunk lecsendesítette a tengert, ő is megmentette a viharba került hajósokat, hajótörötteket, és ezért tekintik védőszentjüknek a tengerészek és vizen utazók.

A kenyérszaporítás csodája a nagy éhínség két esztendeje alatt úgy ismétlődött életében, hogy kevéske gabonát kért császári hajókról. Miközben ezzel táplálta, jól lakatta a népet, a Rómába érkező rakományban sem mutatkozott hiány.

Foglyokat szabadított ki, valamint három halott diákot is feltámasztott állítólag. Nem csodálkozhatunk tehát nagy tiszteletén világszerte. Oroszországban, az Istenszülő Mária után ő következik a hódolatban. Általában minden szenthez fohászkodunk bajainkban, 'Jaj, Istenem!' vallásosságunkban. Mégis, tizennégy azért különlegesen kiemelt közülük, mert mártírhálaluk előtt ők azt a kegyet kérték és meg is kapták Istentől, hogy haláluk után segíthessenek a hozzájuk fordulókon. Széles körben 1445-46 után egy pásztor látomása kapcsán terjedt el a tiszteletük. Közéjük tartozónak tekinti gyakran a népi vallásosság Miklós püspököt is.

Gondolom az ő alakja 'súgott' Szabó Magda édesapjának is a debreceni éjszakákban, amikor ismeretlenül járt ajándékozni a szegényeket. Az író így mesél-

te el nekem édesapja ajándékozó akcióit: „rendes körülmények közt nálunk nagyon szép, és meghitt karácsonyok voltak, az Adventtel kezdődött a készülődés, születtek titokzatos sütemények, amelyek karácsony estére már mindig elfogytak, anyám nem tudta annyiszor újra készíteni, hogy karácsonyig kitartott volna. Kint a konyhaszekrényben tartottuk a csemegét, de karácsonyra csak az üres tálak maradtak. Nálunk szokás volt ünnep első napján sorba látogatni a rokonságot, Debrecen tele volt rokonnal. Mi voltunk a kívánatos vendégek, mert olyan éhesek voltunk már az ünnep első napján, hogy az hihetetlen. Elmentünk, és kivégeztünk minden ennivalót. Hová tűntek a sütemények? Akkor még elég sűrűn voltak a városban pincelakások. Apám megjelent a pinceablakoknál, ahol valamilyen motozást érzékelt, vagy gyertyafényt látott, mint egy Mikulás kivette a zsebéből a hazulról elhozott édességsomagot, behajította és elszaladt. Hálát sosem túrt, nem akarta, hogy észrevegyék. Mondtam az eszét? Okos volt. Azt most teszem hozzá, jó is, morálisan.”

A magas homlokú, aszkéta arcú, fehérszakállú püspök alakját azután, főként az utóbbi évszázadban, felváltotta a pocakos, harsány 'Ho-Ho-Hoó kiáltásokkal rénszarvasokat irányító, szánon repülő, kéményekben mászkáló szuperman, tejsokoládében is mutató figurája. A Télapó itt van. 'Gyedmaróz' lett a hívó orosz nép különlegesen tisztelt szentjéből. Keleten, nyugaton, a szétesett nagy Szovjetuniótól Amerikáig üzlet lett a Mikulás.

Jobb esetben kedves gyermek élménnyé alakítható emlék. Veszélyes emlék, mert a szülőt könnyű ilyenkor hazugságon érni. Valami kegyes csalásnak hisszük, és folytatjuk mi is azt a hagyománysort, amit mi is gyermekként, keserves csalódásként éltünk meg. Századik születésnapjára Dénes Zsófiával készítettem interjút. Sok-sok évtized volt a korkülönbség közöttünk. Ennek ellenére, már évek óta, nem 'Kezit csokolom Zsuka néni', de ahogyan kérte: 'Szervusz, Zsukám' volt a számomra valahányszor meglátogattam.

Felejthetetlen, ahogyan kilencvenöt évvel a történet után elmesélte nekem, milyen nagy csalódása volt, amikor álmából nemkívánatos időben felriadva megtudta, hogy az ő Mikulása, mint jobbára, minden gyermeknek, ha nem a szomszéd bácsi, akkor az édesapja. Elmesélte, hogyan kezdett ezután, azonban még évekig színlelésbe az ajándékokért, és a meglepetésért.

Nézem az arcokat, hallgatom a vágyakat. Nem szerények, az biztos. De hát a gyermeki csodavárosokat, csalódásokat lehet-e szebben megfogalmazni, mint azt Szabó Lőrinc írta a Tücsökzene emlékezésében:

Ima a gyémántért

Szegények voltunk. „Imádkozz!...” Anyám már sokat sírt. Egy este azután, látva, hogy rajta nem segít az Ég s átvéve lelke száz sajjó sebé, kigyulladt szívvel és könnyek között, próféta, ki csodáért könyörög s Istenbe szédül, én kezdtem imát. Ágyamban térdeltem, órákon át.

„Kérj s megadatik”...? Hát én kértem! És, hogy egyszerre minden nélkülözés megszűnjék s mi ne szenvedjünk tovább, egy nagy gyémántot kértem, akkorát, mint az öklöm! „Istenem, add meg, add, hogy legyen reggel a párnám alatt, legyen itt a kincs!”... A magas eget, lábuknál húztam le a szenteket: „Ezer miatyánkot mondok, ha kell, – míg meg nem áldasz, nem engedlek el!”

...

A vonaton legkisebb unokám Brigi az én ölemben ül. Azután is velem marad. Hasonló helyzetekben amikor Laura unokám volt ilyen korú elem perdült, karját nyújtotta, kiadta a 'Cipelsz' vezényszót. Az ölbevételre való felszólítás a nagy tömegben Briginél egy ténymegállapítás csupán, de nyomos indok: Nem látok! A félreérthetetlen mozdulat, melynek nem tudok ellenállni ugyanaz.

Miközben igyekszem feltartani, hogy ő is nagy, hogy óriás legyen, arra gondolok, mennyivel könnyebb, mennyivel meghatóbb volt vele kettesben az előző vasárnap délután, amikor

beérte a 'kicsinységgel'. Akkor arra kért, hogy imádkozzunk ehhez előkészületként, meg kellett gyűjtanom, és szépen elrendeznem a díszgyertyákat. Mikor mindent rendben lévőnek talált, összetette a kezeit, majd elmondta, az abban a pillanatban általa fogalmazott imát: „Szeretet: Ámen”.

Elfogult vagyok, mint bolognese kiskutyámról, 'Wendys maminak' becézett nagymama. Szívesen vállalva az első követ attól a nagytól, aki a maga unokájával szemben, nem hasonlóképpen érez... A két szó azonban, ha megérem, és a századik születésnapomon valaki velem is riportot csinál, annak meghatározója lesz. Mert mindent magába foglal. Nemcsak Miklós püspök legendájának gyöngyházfoglalata, a karácsonyjé titka, de életünk egyetlen járható útja, a történelem világtalaszta, minden mi emberlétünkben a legfontosabb, valóban 'csak' ennyi. „Szeretet: Ámen”. Kívánom, ezt csempéssze be ma, minden magyar testvérünk, tisztára fényesített cipőjébe, családjaink, és társadalmunk életébe a Mikulás!

KIGYÚLT A FÉNY

Komor felhők vonultak az égen,
takarva a fényt évtizeden át,
hogy ne lássuk a valót, kifosztott
népünknek a növekvő nyomorát.

Hazug világban éltünk, hiszékeny
embereknek ígérték a csodát,
hirdetve azt, hogy jön a „KÁNAÁN,“
közben kilopták az ország vagyonát.

Vad pénzsóvár liberális eszme
néppusztító törvényeket kreált,
megosztva várost és falut,
más kézre adni földünk legjavát.

Munkából ezreket küldtek el,
nagyot markolva a nép javaiból,
tették ezt azok, kiknek ez ország
nem a hazája, csak a lakhelye volt.

Az ország élén úszító, öntelt
és laikus törtetőket láttunk,
köztük egy hatalomvágytól bódult,
nagyokat mondó „Táncoló Faunt.”

Most kigyúlt a fény, új erőt adva,
erkölcsös alkotó munkát kíván,
megszüntetni szegénységben élő,
változást váró népünk nyomorát.

Elszánt erővel békét akarunk
és igazságos új törvényeket,
múltat eltörlő, elszámoltató,
megnyugtató intézkedéseket.

Nem lesz könnyű dolgunk, de tönkre tett
hazánk virágzó, új életre kel,
az odaadó munkánk és közös
összefogásunk érdemeivel.

Felszabadult vágyak ébredését
hittel, nemes céllal táplálni kell;
akarjunk szabad országban élni,
mert kigyúlt a fény: ezt őriznünk kell! (S. J.)

... Hálát adok, bár erre nem vagyok érdemes.
Hálát adok,
Mert megszenteltem szövetségedet, Uram!
Ma szép, ma jó, ma szent a lélek szava,
Mert benne cseng a hála diadala,
Mert benne cseng az örök felmagasztalás,
Dicsőség Istennek és hálaadás!
Kárász Izabella: Hálát adok (részlet)

CSOÓRI ÁNDOR

KARÁCSONYI KÉSZÜLŐDÉS

Azt mondják holnap lesz karácsony -

Tornyos fenyőfám föllicomázom
csillaggal angyalhaj-felhőkkel,
tutipán-szívű csengőkkel
s aláakom a kerék Földet,
ajándékként ígért jövőnket,
kicsomagolt vad álmainkat,
értünk vérző hatottainkat,
lemondásaink jaj-nyugalmát,
mint horpadt, sápadt aranyalmát.

Aztán majd én is alá állok
és míg a Borzas fényesség lobog,
gajdolgatok, mint kancsal pásztorok.

Barabás Éva festménye

BÁCSALMÁSI ISTVÁN

A MÁSODIK VARGA - NEMZEDÉK

Az ifjabb Varga Ferenc, Budapesten született 1943-ban, de vele csak Detroitban találkoztam azután, hogy bejárta a fél világot és szüleivel együtt Amerikába jutott. A detroiti Varga-műterem a fiatal Frank számára is az alkotás területe volt mindinkább növekvő, terjedő lehetőségekkel és felelősséggel. Akkor még csak ritkán találkoztunk, de később, Floridában, Delray Beachen, ahová apját követte, hogy segíthessen, nap mint nap láthattam én is munkáját és élvezhettem kedves, vidám egyéniségét. Csodálatos volt, ahogy mindketten, az apa és a fiú, nemcsak tehetséges művészek, de egyformán kedves, vidám lelkű, barátságos emberek voltak. Alázatos szellemiség, ugyanakkor következetes művészi munka, alkotás jellemezte a műtermet a mind inkább irányító, majd az apa halála után teljesen egyéni szellemben dolgozó, az újabb művészi irányokkal ismerős, alkotó fiatal művészt. Kapcsolatai mutatták azt is, hogy nemcsak a művészi irányokkal, de a legnagyobb nevű művészekkel is jó barátságban van.

Jól emlékszem, hogy évekkel előtte még bizonyos idegességgel vettem meg a fiatal Varga egy kis méretű márvány szobrát egyik kiállításukon Delrayben. Ez volt az első Varga-szobor amit nem csak csodálhattunk, de tulajdonosai is lettünk. Érdekes volt az is, ami jóval később adódott, hogy a műterem egyik végében álló "Vetkőző lány", ugyancsak a fiatal Ferenc alkotása, kimeríthetetlen gyönyör forrása lett nemcsak nekem, de minden ott dolgozó vagy ott tanuló művésznek, hűséges másolatban hozzám kerülhetett. Amikor eladtuk floridai lakásunkat, megkértem Ferit, engedje meg, hogy másolatot készítsék a Vetkőző-lányról. Így került a másolat, rajtam keresztül, lányomékhöz Brantfordba.

Ekkorra azonban sok-sok Frank Varga-szobor lett ismert nem csak Floridában, az Államokban, a Vatikánban, de szerte a világban. Első a Bremen kikötőjében, 1968-ban felállított 6 méter magas bronz szobor, a "Kivándorló", ami vágyakozóan néz minden Amerikába induló hajóra. Ugyancsak a bevándorlás gondolatával foglalkozik a Torontóban, az Olasz Székház előtt álló "Olasz bevándorló család", amely a megérkezettek szegénységét és a gazdagodás felé vágyó elhatározottságát kifejező arccal néz a St. Clair-en Torontó járókelőire.

Feri, vagy inkább Frankie családja, két fiú, Steven és Michael példák a család tehetségének csodálatos továbbvitelére is. Az első szobrászkodásban, a második pedig festésben mutatott és mutat tehetséget. Mindkettő már mint járnai kezdő csöppségek, inkább a szobrokkal vagy festett képekkel

játszottak vagy ismerkedtek. Joanne, Frankie második felesége igazán szerető lélekkel, szívvel áll a sok nehézséget megért művészcsalád tagjai mellett. Ő az, aki velünk is fenntartja ma is a kapcsolatot. Reméljük és hisszük, hogy a Varga-család adta művészi és emberi értékek a magyarság hírnevét öregbítik.

STEPHEN BÁCSALMÁSI

THE SECOND VARGA GENERATION

The younger Frank Varga was born in Budapest in 1943. I met him in Detroit after he travelled throughout the world with his parents and arrived in the United States. The studio in Detroit became for him the basis of creation, with constantly growing possibilities and responsibilities. We met very seldom at that time. We met more often later in Delray Beach, Florida where he followed his father to help him. There I was able to see his work and enjoy his kind and cheerful personality. It was a wonder that both father and the son were not only very talented artists, but also merry, kind, and amicable persons.

Humble in spirit, yet always consistent artistic work characterized the studio, where Frankie, as everybody called him, established a completely new artistic direction after the death of his father. He was a creative innovator, was respected by artists all over the world. I remember, that many years ago with some nervousness, I bought the son's and not the father's

small marble statue at one of their exhibits in Delray. This was the first Varga statue we not only admired but owned as well. Another young Varga statue, the "Undressing Girl," always stood in one corner of the studio and was an inexhaustible source of beauty and pleasure not only for me, but for all artists who studied or worked there. When we sold our Florida home, I asked Frankie to allow me to make a copy of the "Undressing Girl" and this is how a beautiful copy of this statue came with us to Canada and became part of my daughter's property in Brantford.

By this time, very many of Frankie's statues became well known not only in Florida, in the United States and in the Vatican, but all over the world. Unfortunately I have no space to mention more than one or two. The first one, the "Emigrant", is a 6 meter tall bronze statue in the harbour of Bremen, Germany. Since 1968, the Emigrant is looking yearningly at all ships heading to America. The second statue depicts an "Italian Immigrant Family" and stands in front of the Italian Headquarters in Toronto. The family is looking out at passers-by with poverty stricken yet hopeful eyes.

Frankie's sons, Steven and Michael, are good examples of the continued artistic talents of the Varga family, now in its third generation. Steven is a sculptor, while Michael is a painter. Both of them started to be familiar with "their" genre of art as early as they learned to walk. Joanne, Frankie's second wife, with true love and loyalty, always helped the family. Actually she is the one who keeps in contact with us. We hope that this very special family's human and artistic fame becomes the treasure of Hungarians everywhere, as it became ours.

SZIGETI LAJOS

IGE

"Kezdetben vala az Ige."
És annak, aki igével él,
új világot kell teremtenie.

ANNA NÉNI

(Családtörténeti emlékeimből)

Anna néni anyai nagyanyám húga volt, aki a háború után költözött Egerbe, a fő-utcai Szakácsi házba. (Nagyanyám a nyugati határszélről került ide, amikor férjhez ment asztalosmester nagyapámhoz, de ez egy másik történet.)

Mivel Anna néninek ekkor már sem családja, sem vagyona nem volt, eltartása fejében mindenféle házimunkát végzett. Szükség is volt a munkájára, hiszen a házban hat gyermek élt a négy felnőtt mellett, s igen sokszor még én is megjelentem anyámmal. A főzés, mosás, mosogatás, vasalás, zokni stoppolás, ruhafoltozás végeláthatatlan folyamként hömpölygött át a hétköznapokon, szinte a reménytelenség érzetét keltve. Ezért is történhetett, hogy megfogadták Szontyi Lizit varrónőnek, aki hetente egyszer rendszeresen eljött, és reggeltől délutánig pörgette a varrógépet, a szakadt ruhákat javítva. Valódi nevére nem emlékszem, mi, gyerekek adtuk neki ezt a csúfnevet, mert varrogatás közben gyakran énekelgetett egy együgyű kis dalocskát, hogy „Szontyi Lizi aminő, a többi meg semminő...” Ezen kívül csak egyházi énekeket hallottunk tőle, merthogy röviddel azelőtt még apáca volt.

A '40-es évek végén, amikor megszüntették az apáca- és szerzetes-rendeket, s a sok utcára került apácának és szerzetesnek egyszerre magának kellett gondoskodnia megélhetéséről, az egri családok úgy-ahogy segíteni próbáltak ezeken a szerencsétleneken. A mi „varrónőnk” ugyan fizetség nélkül végezte munkáját, de a napját fűtött szobában töltötte, és reggelit, ebédet kapott, s még vacsorát is csomagoltak neki. Más napokon aztán más családokhoz járt.

Anna néni viszont legtöbbször a konyhában lehetett megtalálni, s amikor szabad ideje adódott, maga köré gyűjtött egy-két gyereket, és mesélt nekik. Unokatestvéreim többsége menekült ezektől a beszélgetésektől, mondván, hogy „Már megint a kis hercegekről fogsz mesélni, olyan unalmas...” Merthogy Anna néni a háborúig Kismartonban, az Eszterházy hercegi családnál volt nevelőnő. Többnyire én maradtam mellette, s hallgattam a történeteit. A mindennapjairól mesélt, az ottani munkájáról, s ezeken az elbeszéléseken keresztül – de erre a felismerésre csak később jöttem rá – bekukucskálhattam egy olyan világba, amiről nem beszélnek az annalesek.

Minden másnap került rá a sor a szolgálatban – ugyanis többen voltak ebben a munkakörben – amikor viszont reggeltől estig a hercegi gyerekek mellett kellett lenniük. Reggel felöltöztették a gyerekeket, aztán vitték a szülőkhöz, köszöntésre és a reggelihez. Azután az egész napot velük töltötték. Részt vettek a tanulási órákon, a házitanítók előadásain, együtt játszottak a parkban, felolvastak a gyerekeknek, és természetesen vigyáztak rájuk. Este ismét megjelentek a szülők előtt kis védenecikkel, ahol beszámoltak a napról, és elköszöntek éjszakára. Ha valamelyik gyerek beteg volt, az éppen soros nevelőnő ott aludt a szobájában, hogy állandó segítségül legyen. Ennyiből állt a szolgálat.

A szabadnapokon – minden másnap – a nevelőnők maguk rendelkeztek az idejükkel, de a kastélyt csak engedéllyel lehetett elhagyni. Minden nevelőnőnek saját szobája volt, ahol hímezgettek, leveleket írtak a családjuknak, vagy olvastak. Olvasni a személyzet külön könyvtárába jártak, ahol a falakat körbeölelve könyvespolcok álltak, a terem közepén pedig olvasó-pultok, melyekben ülve valóban kényelmes lehetett az időtöltés. Minden pulton volt ugyanis egy bonbonniere, megtöltve pralinéval. A személyzet egy tagjának feladatául szolgált ezek rendszeres megtöltése csokoládéval. Gyakran sétáltak a parkban, vagy olvastak a kápolna melletti kis vízesés andalító csobogása mellett. Nyugalmas életük volt.

Hogy fizetést kaptak-e, arról nem mesélt Anna néni, bizonyára kaptak, de azt elmesélte nekem, hogy volt rá eset, hogy a herceg házasította ki az egyik nevelőnőt. A herceget egyébként keveset látták, ügyeit intézve legtöbbször távol volt.

Nos, ebben a zárt világban élte fiatal éveit Anna néni. S amikor az '50-es évek iskolai oktatásának nyomán megkérdeztem, hogy „No, és a zsellérek, a parasztok, akik a herceg földjein éltek...?”, csak fejét ingatta. „Nem tudom, hogyan éltek a zsellérek. Talán az intézők, tisztartók tudták. Én a kastélyban csak nyugalmat, csendet és békét tapasztaltam. Hatos szó nem esett. A gazdáink mindenkihez jók voltak.”

Aztán jött a háború, melynek vége felé a hercegi család készült elhagyni Kismartont. Becsomagolták a legszükségesebbeket, valahonnan egy teherautó is került, aztán összehívták a belső cselédséget, hogy elbúcsúzzanak tőlük. Mindenki kapott emléke egy személyes kis tárgyat. És Anna néni megmutatta nekem a hercegné ollóját, amit ő kapott búcsúzóul: „Tartson meg bennünket jó emlékezetében, Anna!”.

Közepes nagyságú olló volt, két szárán a csukló alatt két kis érme a hercegi pár arcképeivel. „Hát ennyi maradt belőlük, meg a szívemben a sok-sok emlék” – mondta végül eltűnődve.

A MUZSIKA HANGJAI

Úrben a háttérzaj monoton ismétlődő ütem, távoli üstdobpergés - fúj a csillagszél - a tér hullámtörő partjait mossa az idő - lesz Élet visszatérő ritmusa, harmóniává hangszerelve, hit Naphimnusa, A fuga művészete, Varázsfuvola, A teremtés, szól nagy zenekarok csillogó hangszereivel az Eroica, a Sors-szimfónia s a Kilencedik, Haláltánc és a Befejezetlen, a Requiem.

Zengő zenei mondatok hangot adnak a kimondhatatlannak - alany az alaphármashangzat, állítmány a domináns, más kotta határozó, jelző, zárlatok: a központozás.

Lelkesül Magyar Rapszódia, Tavaszi szonáta, Holdfény, Pathétique, Appassionata, Forradalmi etűd vagy Esőcsepp prelűd, Zene húros hangszerekre, ütőkre ..., disszonáns Az éjszaka zenéje, a Mikrokozmosz.

Regény: a szonáta, novella: a rondó, dráma: az opera, líra: a dal - violin- s basszuskulcs nyitja szívemnek, a Szabadság-kettős és Halleluja nagy pillanata katarzis, melyben megtisztul az ember.

ITTHON, EURÓPÁBAN

Északi félgömb forgat a fénybe egy új Európát - Napkelet álma: Nyugat, - hölgy, rabul ejt bikavér. Citrusfélék, búzahatár s fönn túlevelűek - flóra örök, faunánk pásztora szél, szabad ég. Nyílt atlanti vizek moraját veri vissza Urál hegy, békegalamb, olajág s légiesült a határ. Nemzetfoltok - vaktérkép, kétezer éve keresztény ógörög ethosza véd, mérlege: római jog. Északi, balti, dinári, meg alpi fajunk s mediterrán bábeli hangzavar áll tőke közös piacán. Jó európai polgár hármass jelszava szent itt, míg szolidáris a nép, - ez teszi fő erejét. Van közös emlék, sokszínű kultúra, örökség, csillagos ég: lobogónk, szép Örömóda jövőnk.

SZIGETI LAJOS

SZERELEMDAL

A szerelem - költészet,
ifjúság életfája -
virága van, termése,
mindenség koronája.

A szerelem szépséges
zene szívdobbanása,
alkotás szenvedélye,
istenség akarása.

TARTALOMBÓL - CONTENTS

Nagy Gáspár: Oratorikus emlékezés 1956 vértanú hőseire	2
Magyar DT VI. ülése - Zárónyilatkozat	4
Szász István Tas: Magyar advent; Adventi levél	6
2016 - Szervátiusz Jenő-díj átadási ünnepe - laudációk	10
Dsida Jenő: Karácsonyi utazás (vers)	16
Varga Gabriella: Megtelt fényvel a téli sötét...	17
Pordány László: A politikus Csoóri	18
Telch György: Régmúlt karácsonyok emlékfoslányai	19
George Telch: Memories of Christmases Past	20
Máté-Wátzek Orsolya: A nótafa	24
Dobos Marianne: „Mi van ma, mi van ma...”	26
Kigyúlt a fény (vers)	26
Bácsalmási István: A második Varga-nemzedék...	29
Szigeti Lajos: Versek	31

„... És én fenyőtől fenyőhöz megyek
És minden fenyőt megsimogatok.
És megkérdzem: virrasztotok még?
És megkérdzem: hogy aludtatok?
És aztán feltűzöm a szívemet
A legmagasabb fenyő tetejére, –
S imába kezdek: Magány, Mi Anyánk...
Néked ajánlom égő szívemet...
Olyan lesz, mint egy karácsonyfaláng.”

Reményik Sándor

KALEJDOSZKÓP - KALEIDOSCOPE

ISSN 1480-5499

MEGJELENIK KÉTHAVONTA - PUBLISHED BIMONTHLY

Előfizetés - Subscription: CA\$75.00/year;

Foreign: US\$85.00/year

Elnök - Telch György-George - President

Főszerkesztő - Telch-Dancs Rózsa - Editor-in-Chief

Főmunkatárs: Varga Gabriella

Munkatársak: Bácsalmási István, Veszely Ferenc, +Kaslik Péter

122 Silas Hill Drive, Toronto, ON, M2J 2X9, Canada

Tel.: 416-491-4631; Fax: 416-491-9661

E-mail: rozsatelchdancs@gmail.com

Copyright © Kaleidoscope Heritage Club

A folyóiratot digitálisan archiválja az Országos Széchényi Könyvtár EPA adatbázisa: <http://epa.oszk.hu/01600/01658>

www.kalejdoszkep.ca

No part of this publication may be reproduced without written permission from the publisher, excepting brief quotes for the purpose of review

A KALEJDOSZKÓP szó a Pallas Nagy Lexikona helyesírását követi

Barabás Éva festménye

BLUE DANUBE SAUSAGE HOUSE

Established 1994

Finest Quality European Sausages

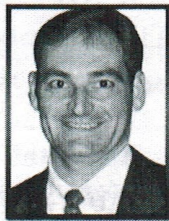

Factory and Outlet
Sunday-Monday
Closed
Tuesday-Friday
8 AM to 6 PM
Saturday
8 AM to 3 PM

Mississauga, ON,
L4X 2G1
(905) 624-9311
(905) 624-9910

„A PÉNZ NEM MINDEN, DE JÓ HA VAN”

Tapasztalatom szerint, a gazdaságilag független emberek kevesebbet aggnak a piac és az élet ingadozásai miatt. Átfogó pénzügyi tanácsadással segíték Önnek lelki nyugalma és vagyoni biztonsága megvalósításában.

Gábor László Vaski, CFP, B.Mus.
Senior Financial Consultant
390 Brant Street Suite 600,
Burlington, ON L7R 4J4

SOLUTIONS BUILT AROUND YOU.
Investors Group Financial Services Inc.

Tel: 905-333-3335, or 1-888-467-8844 (toll free)

Fax: 905-333-3559

e-mail: gabor.vaski@investorsgroup.com

www.investorsgroup.com

- ▶ BEFEKTETÉSI TANÁCSADÁS
- ▶ NYUGDÍJBEFEKTETÉS
- ▶ ADÓTANÁCSADÁS
- ▶ JELZÁLOGKÖLCSON
- ▶ BIZTOSÍTÁS*
- ▶ KÉSZPÉNZ KEZELÉS
- ▶ HAGYATÉK,
- ▶ VÉGRENDELET TANÁCSOK
- ▶ BRÓKER SZOLGÁLTATÁSOK

TM Trademarks owned by Investors Group Inc. and licensed to affiliated corporations
* Insurance products and services distributed through I.G. Insurance Services Inc.
Insurance License sponsored by The Great-West Assurance Company
** Brokerage services offered through Investors Group Securities Inc.

LAPUNK
MEGJELENÉSÉT
TÁMOGATJA:

RÁKÓCZI GÁLA BÁL 2017. JANUÁR 28.

A bál teljes bevételével a
Magyarságismereti Mozgótábort támogatjuk

PROGRAM

- ❖ 6:00 P.M. CHAMPAGNE /Martini RECEPTION
- ❖ 7:00 P.M. DINNER
- ❖ 8:00 P.M. DANCING, LIVE PROGRAM

THE ORDER OF RAKÓCZI AND
OUTSTANDING ACHIEVEMENT
AWARDS

- ❖ 6:00 órákor PEZSGÓS MARTINI FOGADÁS
- ❖ 7:00 órákor VACSORA
- ❖ 8:00 órákor TÁNC, ELŐADÁS,
RÁKÓCZI REND ÉS KÖSZÖNŐ
ELISMERÉSEK ÁTADÁSA

Special thanks to Oscar winning animator
Ferenc Rofusz
For the cover design

The Students Without Boundaries programme
was awarded the prestigious Charlemagne Youth
Prize by the European Union in 2008 for promoting
tolerance and integration and building a long-term
network of support for those who take part.

Rákóczi Alapítvány
64
Rákóczi Foundation

Students Without Boundaries

Magyarságismereti Mozgótábor

2016

Thanks For Your Support!
Köszönjük a támogatást!

